De terugkeer van Don Juan of de Alcalà'sche moordverwarring (onder ps. Frederik Chasalle)

Constant van Wessem en C.J. Kelk

bron

Constant van Wessem en C.J. Kelk, *De terugkeer van Don Juan of de Alcalà'sche moordverwarring (onder ps. Frederik Chasalle)*. S.L. van Looy, Amsterdam 1924

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/wess008teru01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

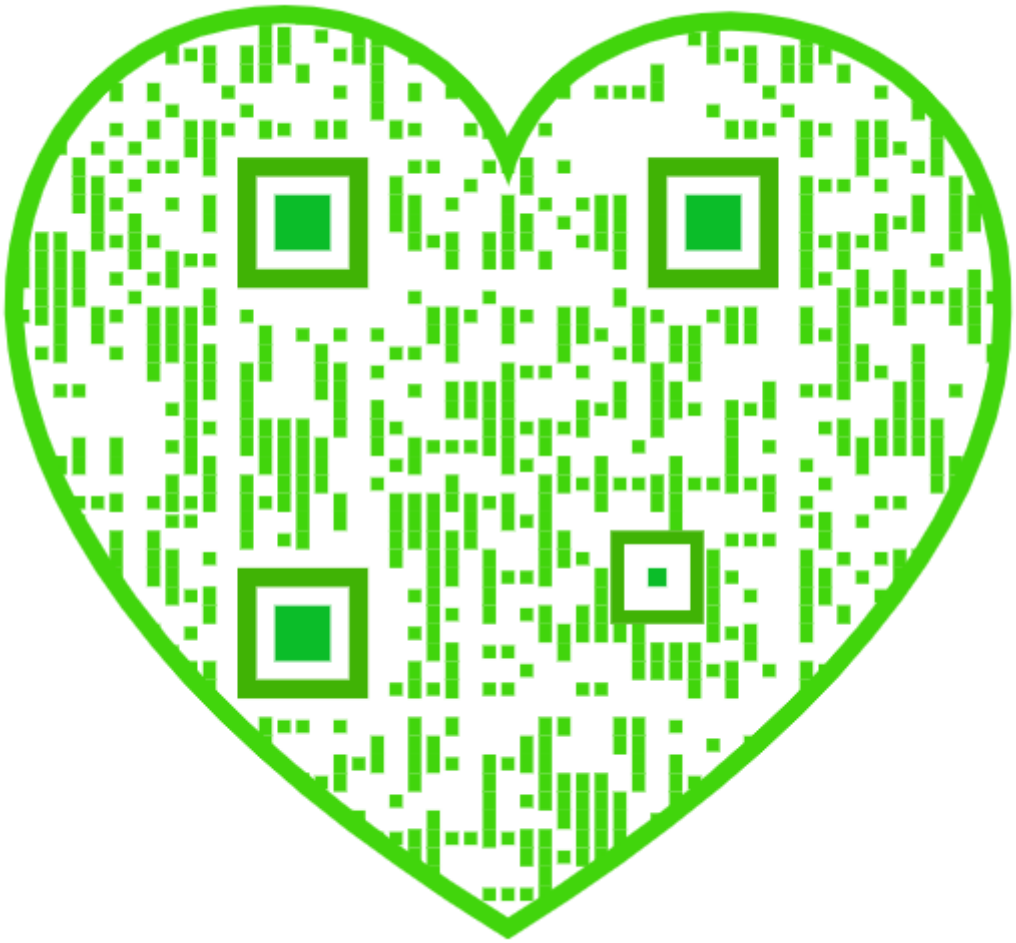

Personen:

Don HOMERO DE CAPILLA	
Don TOMAS PANCHO, waard, vader van Doña Magdalena	
Don DIEGO DE LA MANCHA	
Don PATRICIO DE LA NAVE, burgemeester van Alcala	
Don JUAN DE LA NAVE, student, zijn zoon	
Don CUPIDO	} burgers en wijnbouwers van Alcala.
Don FILIBERTO	} burgers en wijnbouwers van Alcala.
Don CARLOS	} burgers en wijnbouwers van Alcala.
Don RAPHAEL, Ridder de Matarante	burgers en wijnbouwers van Alcala.
Don NARCISO	} burgers en wijnbouwers van Alcala.
Don SANCHO	} burgers en wijnbouwers van Alcala.
Don HILARIO	} burgers en wijnbouwers van Alcala.
Don NAPOLEON, gemeente-secretaris	
Don PRUDENCIO, huwelijksvoltrekker en bode ten Stadhuize	
Don ERNESTO	} studenten, vrienden van Don Juan
Don FAUSTO	} studenten, vrienden van Don Juan
Don LORENZO, geleerde	
Doña MAGDALENA, VENUS, LAURA, ELENA en EVA: Vijl dwaze maagden	
Doña ROSA, FLORA, ISABEL, CLARA en BIANCA: Vijf wijze maagden	
TWEE NACHTWACHTS, TWEE GENDARMEN, BOEREN, KLERKEN	

De handeling heeft plaats in een Spaansch provinciestadje.
De costuums zijn de gebruikelijke.

Eerste bedrijf

Een uitgestorven pleintje in den namiddag. Op den achtergrond het kleine oude raadhuis van vergaan marmer, daarnaast inkijk ineen steil, geblakerd straatje met zonnige huisjes, waarboven de blauwe lucht strak staat. Op zij rechts een hoekhuis van een ander straatje. Links, naar den voorgrond een herberg 'De Zon van Castilië' met een groot uithangbord en een met wingerd begroeid luifeltje waaronder een tafeltje en eenige tabouretten. Tusschen de herberg en het raadhuis is een kleine steenen wal, die het tooneel links verder afsluit.

Eerste tooneel

De vijf dwaze maagden.

Doña Venus:

(toeloopend)

Doña Laura!

Doña Laura:

(toeloopend)

Doña Venus!

Doña Magdalena:

(uit de herbergdeur)

Doña Eva!

Doña Eva:

(toeloopend)

Doña Magdalena!

Doña Venus
} Haha!

Doña Laura
} Haha!

Doña Magdalena
} Haha!

Doña Eva
} Haha!

Doña Venus:

Goed nieuws! Goed nieuws!

De anderen:
Wat dan?

Doña Venus:
Hij komt terug. Juan keert terug.

De anderen:
Hoera! Hoera!

Doña Elena:

(toeloopend)

Wat is er? Wat is er?

De anderen:
Juan de la Nave keert terug.

Doña Elena:
Hoera!

(allen hollen weg, op zij het straatje in)

Tweede tooneel

Homero, Tomas.

Homero:

(komt aan en gaat op een tabouret zitten, traag)

Hoera! roepen die meiden,

(haalt hoog de schouders op)

Tomas:

(komt uit de herberg en gaat tegenover hem zitten)

Goeden middag, don Homero.

Homero:
Ook goeden middag, don Tomas. *(stilte)*

Tomas:

(trommelt op het tafeltje)

Tja. -

H o m e r o :
Hm. Ja. - *(stilte)*

T o m a s :

(geeuwend)

Hèhè.

H o m e r o :

Ja. -

T o m a s :

Een glas van den nieuwen wijn, don Homero? Zoo juist aangekomen.

H o m e r o :

Ja.

(Tomas staat op en gaat naar binnen).

T o m a s :

(terug met wijn)

Warm vandaag.

H o m e r o :

Och ja -

T o m a s :

Zeg, Homero, je telt je woorden, geloof ik.

H o m e r o :

Och, ja-a-a-a....

T o m a s :

Vanavond is het feest; oogstfeest.

H o m e r o :

(traag)

Een feestje voor de meiden, nietwaar?

(drinkt).

T o m a s :

(geeuwend)

Ja - Wat zei je ook weer?

Derde tooneel

Homero, Tomas, Diego.

D i e g o :

(zwierig het straatje afkomend)

Een gezegende dronk, señores. Gij hebt gelijk, mijn vrienden, dat ge reeds begonnen zijt. Op een ton of wat komt het dit jaar niet aan. Ik heb den oogst gezien. Het was een allervroolijkst gezicht, dat verzeker ik u. Het oogstfeest zal dan ook grootsch wezen, vanavond.

H o m e r o :

(traag)

Wij zullen dansen. Wij zullen weer vroolijke menschen wezen, vanavond.

T o m a s :
Laat Hilario zijn guitaar meebrengen. Wij willen zingen vanavond.

H o m e r o :

(somber)

En dan? -

D i e g o :
Wat, en dan, don Homero?

H o m e r o :
Juist, don Diego. Hebt ge u nooit eens afgevraagd: en dan?

T o m a s :
Hoe meent u, don Homero?

H o m e r o :
Ik meen señores: moet dat altijd maar zoo voortduren?

T o m a s :
Neen zeker niet, nà middernacht gaan we naar bed.

H o m e r o :
Dit bedoel ik niet, don Tomas. Ik meen: bedenk eens: één avond is gauw voorbij. En morgen zal niemand er verder van spreken.

D i e g o :

(sluw)

Zoo, zoo.... Aha. -

(drinkt).

T o m a s :

(schenkt wijn in)

In Madrid zullen ze toch onder de

landbouw-nieuwstijdingen lezen: Heden was de wijnoogst groot in Alcala....

D i e g o :

(op de tafel slaand)

Ongetwijfeld. Onlangs las men ook in Madrid: Heden woog een vette os in Alcala 1000 pond. Dat is niets, men telt ons alleen naar het stomme vee, dat ze in Madrid zullen opeten en naar onze tonnen wijn, die ze in Madrid zullen opdrinken. Homero heeft gelijk, dat *moet* niet maar altijd zoo voortduren.

T o m a s :
Wat zou er tegen zijn, don Diego? Het duurt al eeuwen zoo voort en wij varen er wel bij.

H o m e r o :
Jullie varen er té wel bij.

T o m a s :
Ik begrijp u niet. Woudt gij dan, don Homero, dat wij er *niet* wel bij voeren? Ik wil uw gezicht wel eens zien als er straks geen wijn meer was in Alcala.

H o m e r o :
Aan wijn is hier geen gebrek

(drinkt).

T o m a s :
Nietwaar, wat wilt ge dan, señores?

(schenkt).

Homero en Diego, hier is de wijn. Wij zullen drinken, want wij mogen vroolijk zijn.

D i e g o :

(zijn glas opheffend)

Dat is het juist. Vroolijkheid is niet genoeg, don Tomas. Ik zou iets anders, iets *beters* wenschen voor onze vaderstad.

T o m a s :
Iets beters, mijne heeren?

H o m e r o :
Ja, don Tomas, laat mij het groote woord ook maar spreken: iets *roem*vollers!

D i e g o :

(op de tafel slaand)

Juist, iets roemvollers, iets grootsch!

Tomas:
Waarlijk, gij overdrijft, mijne heeren. Gij schat uzelf en uw stad te gering. Is dat soms niet iets grootsch, dat wij een ongerept verleden bezitten? Hoeveel steden in Spanje, señores, bezitten inderdaad een ongerept verleden?

Diego:
Och kom, don Tomas, omdat we *géén* verleden bezitten. Dat is immers de waarheid.

Tomas:
Hoe kan het ook anders? Wij zijn toch een deugdzaam volk?

Diego:

(afwerend)

Ach, don Tomas, de deugd, daar brand je kaarsen voor. Maarde *roem*, dat is wat anders.

Homero:
Juist, de *roem*, dát is wat anders!

Diego:
De roem, die hebben wij hier altijd ontbeerd.

Tomas:
Vertelt gij mij dan, wat de roem is, señores.

Diego:
Ik zal het u uitleggen, don Tomas. De roem is wan-

neer ge door Madrid wandelt en een ieder blijft stilstaan en roept luide uit: Daar gaat een burger van Alcala. *Dat* is de roem.

H o m e r o :

De roem is, dat een ieder heinde en ver van u spreekt, in Madrid, maar ook in Sevilla.

T o m a s .

Ach, heeren, en ons mooie, oude raadhuis dan, met het jaartal 1563 op zijn gevel? Zegt u dat oude raadhuis dan niets? Mogen wij dáárop niet trotsch wezen?

D i e g o :

(wegwerpend)

Och kom, mijn vriend. Dat raadhuis is naar waarheid even blank en achterlijk als wij zelf. Men had het beter met een koeienkop versierd. Dat zou juist geweest zijn: de oudste koe ter wereld woont in Alcala!

H o m e r o :

(heroïsch)

Neen, dan heb ik in Madrid andere dingen gezien, dat verzeker ik u.

D i e g o :

Don Homero, *die* kan tenminste van iets meepraten. Die was burger van Madrid!

H o m e r o :

(met veel pathos)

Nietwaar? Woonde niet don Homero de Capilla, dichter van de ballade van don Quijote, te Madrid en werd hij niet uitgebannen uit dat Paradijs, naar hier, een klein, ellendig krocht van een stadje, dat gelijk staat met de dood, de dood zeg ik, voor wie eens onder de blanke getorendheid der in de zon fonkelende paleizen van de stad des Gezalfden heeft mogen vertoeven: voor wie tijden heeft gekend, dat hij dag aan dag langs het zeer heilig raadhuis van Madrid wandelde en daar geregeld de groote, onuitsprekelijke namen las van wie der Grandes, der graven, markiezen en markiezinnen weer de glorie der stad en de jaloezie der wereld gingen wezen met hun weeldeglanzende trouwpartijen, hun luisterrijke diners en hun praalvolle optochten door de bonte straten in bloementooi en vol vlaggen?

(met nadruk)

Mijn vrienden, er moet een *eind* gemaakt worden aan deze onzalige vergetelheid. Zullen wij niet bewijzen dat ook wij voor iets groots geschapen zijn? Zullen wij niet dingen doen, die roem en zegen brengen over ons en onze vaderstad? Zullen wij niet de glorie voor ons nageslacht verzekeren? Ja, als we maar willen, als we maar willen!

(opstaand)

En gij wilt, nietwaar, señores, gij wilt?

D i e g o :

(slaat met de hand op tafel)

Bravo, wij willen!

(zijn glas heffend en met den vinger wijzend):

Heil, don Homero, ik beaam wat ge gesproken hebt. Onze stad zal *recht* gedaan worden!

Tomas:
Welk een opwinding, mijne heeren!

Homero:

(zijn glas ledigend en bijna snikkend van aandoening)

Dan, lieve vrienden, drink ik de *bruidsdronk* van onze vermaardheid!

(zet het glas hard op tafel en gaat zichtbaar geïnspireerd heen).

Diego:

(tot Tomas)

Zie zoo.... In ieder geval: ledigen wij ons glas.

(zij drinken).

Vierde tooneel

Vorigen, Don Patricio.

[Don Patricio, de burgemeester, daalt de trappen van het raadhuis af en groet zijn burgers met een zwaai van zijn sombrero].

Don Patricio:
Gegroet, mijn burgers, gegroet, Tomas en Diego.

Tomas en Diego:
Buenas dias, Don Patricio, buenas noches!

Don Patricio:
Bij mijn staatscourant, gij zijt vroolijk, mijn burgers, en met reden. De laatste druif is geplukt ginds in de gaarden. Weldra zal de eerste dronk ons hart verheugen!

Homero:

(verschijnt weer, waardig en vol zelfbesef)

Gegroet, señor Patricio de la Nave, burgemeester van onze schoone stad Alcala. Namens deze burgers, die den wijn gebouwd hebben en gebotteld, wenscht hij die ze dronk u heil op den avond van het oogstfeest. Wat er heden in uw stad zal geschieden, is u onbekend, gelijk het ons onbekend is. Doch wij twijfelen er geen van allen aan, dat het onze stad en onszelven waardig zal wezen!

Don Patricio:

(met hoffelijken ernst)

Homero, ik dank u voor uwe woorden, die zoo juist en zoo bemoedigend zijn gekozen en in zulk een aangenaam dichterlijk duister gehuld. Moge de wijn ook u tot een gerief zijn!

(allen buigen en danken).

Don Patricio:
Adios, señores, tot vanavond.

Homero, Tomas, Diego:
Adios, Don Patricio.

(Don Patricio af)

Vijfde tooneel

Vorigen, uitgezonderd Patricio - later Napoleon en Prudencio.

(Allen gaan zitten en drinken. Eenig zwijgen).

Tomas:
Mijn vrienden, hadt ge don Patricio niet moeten vertellen wat we van plan zijn?

Diego:
Hoe, don Tomas, waren wij iets van plan, zoo spreek!

Tomas:
Maar vrienden, wij wilden toch den roem van Alcala, zoo meende ik?

Homero:
Welnu, dat is juist! Dat heb ik don Patricio ook gezegd, nietwaar? Hij weet het!

Tomas:
Maar zou hij het ook begrepen hebben?

Diego:
Wat hoeft er begrepen te worden? Hij kent ons. Dat is genoeg. De rest moet ook voor hem een verrassing blijven.

Homero:
Zie je wel, ik zei al, dat het iets groots zou worden!

Tomas:
Mijn vrienden, hoe dacht ge te werk te gaan? Want om het iets gróóts te laten worden, moet het toch eerst iets zijn, hoe klein ook. Ik heb nooit gezien, dat er wijn uit een vat liep, als het spongat niet open stond.

Homero:
Dat is waar. Don Tomas spreekt een woord, dat overweging verdient.

Diego:
Mij dunkt, mijne heeren, dat aangaande de zaak te overleggen valt. Wij zullen het doeltreffendst te werk gaan, wanneer wij ons spiegelen aan wat de roem der andere steden ons leert. Vragen wij ons dus af: hoe zijn deze de vereering der eeuwen deelachtig geworden?

Tomas:
Laat ons dat vooral goed overleggen! Want als het niet iets loonends wordt, dan beginnen wij beter niet.

Diego:
Laat Homero eens spreken. Weet gij, don Homero, hoe Madrid aan zijn roem gekomen is?

Homero:

(dichterlijk)

Madrid, don Diego, dat is de stad des Gezalfden, dat is het Paradijs. O, rampspoed, dat ik het verlaten moest. Och, het was zoo schoon. De straten waren wit, de pleinen wit. Er waren vele fonteinen. Er waren poorten met gouden sloten. Er waren hooge bruggen. Blauw was de Tajo en er voeren vele schoone schepen op.

D i e g o :
Juist, juist, maar nu verder!

H o m e r o :
Verder, don Diego? Er is geen verder. Daarop werd ik uitgebannen, ik arme, gelijk Adam door het Vlammend Zwaard,

(drinkt)

D i e g o :
Neen, neen, Homero, dan zal *ik* het je eens verder vertellen. Ik zie wel, dat het u volstrekt niet bekend is, waaraan Madrid ten slotte zijn roem dankt. Hebt ge nooit vernomen, dat Madrid de stad des Gezalfden genaamd wordt - maar ook.... de Bloedroode?

H o m e r o :
De Bloedroode zegt ge?

D i e g o :
Het is een algemeen bekend geheim. Slechts enkelen durven het uitspreken. En ik weet ook *waarom* Madrid de Bloedroode heet. En ik zal het u zeggen:

(met pathos)

Om de mòòrden!

T o m a s :

(verschrikt)

Welke moorden?

D i e g o :

(wild)

Om de mòòrden, mijne heeren. Om de moorden, die er iederen dag in Madrid plaats vinden.

T o m a s :
Mijn God, zou het waar zijn? Maar dat is ontzettend!

D i e g o :
Dat is heelemaal niet ontzettend, don Tomas. Want is Madrid thans niet de eerste stad van ons land en het Paradijs, waar Homero van sprak? Ik verzeker u, dat Madrid er trotsch op is, als op een eerenaam, dat het de Bloedroode heet. Mijne heeren, hoe zou dat klinken: Alcala de Bloedroode?

(drinkt)

T o m a s :
Dat is immers te onzinnig om van te spreken?

H o m e r o :
Maar het zou toch *geweldig* klinken.

T o m a s :
Zeg, señor Diego, gij wilt hier toch geen moorden?

D i e g o :
Señor Tomas, wees indachtig wat wij afgesproken hebben. Wanneer het onze stad onsterfelijk kan maken, mag niets ons te veel zijn.

T o m a s :
Ik kan het niet gelooven.

D i e g o :

Ik zal het u bewijzen, don Tomas. Zie ginds komt onze gemeente-secretaris don Napoleon. Hij was jaren in Madrid. Hij zal het ons zeggen. Maar wij mogen hem niet verraden, wat wij van plan zijn. Daarom, laat mij te werk gaan.

N a p o l e o n :

(met een actentasch voorbijkomend, met Prudencio, die een plakemmer draagt)

Goeden middag, vrienden.

D i e g o :

Don Napoleon, luister, waart gij niet in Madrid?

N a p o l e o n :

Wis en waarachtig was ik in Madrid. Ben ik daar soms niet klerk ten stadhuize geweest, vóór ik hier kwam? Iederen ochtend zocht ik de nieuwsberichten uit en plakte ze buiten aan -

(tot Prudencio):

Prudencio, neem dit papier en ga vast je gang -

(tot Diego):

Neen, dat was een beste tijd, hoor!

(Prudencio loopt door en begint aan het stadhuis papieren aan te plakken).

H o m e r o :

(tot Nap.)

Is er nieuws uit Madrid?

D i e g o :

(zacht tot Hom.)

Ge moet mij aan het woord laten.

N a p o l e o n :

Ik heb geen tijdingen ontvangen. Dit zijn alleen bekendmakingen over de oogst.

D i e g o :

(terzijde)

Alweer de oogst,

(luid)

Zeg eens, don Napoleon,

er was in Madrid zeker méér nieuws aan te plakken dan hier?

Napoleon:
Natuurlijk, maar daar gebeurde ook veel meer.

Diego:

(zacht tot Tomas)

Zie je wel?

(tot Nap.)

Jij had zeker wel *wil* van de nieuwstijdingen, die je aanplakte?

Napoleon:
Hoe zoo? don Diego....

Diego:
Ja, ik meen: als je een bericht van belang had aan te plakken.

Napoleon:
Ongetwijfeld, dan *zag* je de belangstelling. Dan liep het volk rond de bekendmakingen te hoop.

Diego:
Zoo. En zeiden de menschen niets als ze de nieuwstijdingen lazen.

Napoleon:
Zij zullen ongetwijfeld wel iets gezegd hebben.

Diego:

(gretig)

Wat dan?

Napoleon:
Nou, zoo van allerlei. Wat de menschen wel meer zeggen.

Diego:
Wát dan zoo van allerlei?

Napoleon:

(ongeduldig)

Och, señor Diego, wat kan het u schelen. Wat zeggen de menschen hier als ze de nieuwstijdingen lezen? Kijk, heerejé, een brand, een belasting, een beestenmarkt. Nu, dat zeggen ze in Madrid ook. Maar neem me niet kwalijk, ik moet nog even naar die bekendmaking gaan zien.

(gaat naar Prudencio, die zijn werk monstert)

D i e g o :

(voor zich)

Zoo komen wij er niet. Ik moet recht op den moord afgaan.

(loopt Napoleon met het glas in de hand na):

Nog een oogenblik, don Napoleon!

N a p o l e o n :

(stilstaand)

Wat wilt ge dan, don Diego?

(de anderen komen naderbij)

D i e g o :
Hebt ge wel eens iets opzienbarends in Madrid meegemaakt?

N a p o l e o n :
Zeker! Die moord van den knecht van den bisschop op de meid van den kardinaal. Dat was me een sensatie. De geheele stad was in opschudding. Ik heb over géén andere moord zóóveel hooren praten als over deze.

D i e g o :

(gretig)

Dus ge hebt nog méér moorden meegemaakt in Madrid?

N a p o l e o n :
Zeker, ik herinner mij het geval, dat er drie op één dag waren. Zijt ge nu tevreden, don Diego?

D i e g o :

(tot Tomas)

Gij hoort het!

H o m e r o :

(opgewonden)

Hoera, de Bloedroode zullen wij heeten!

Diego en Tomas:

(verschrikt)

In Godsnaam, Homero, zeg niets!

Napoleon:
Wat scheelt u toch heeren?

Homero:
O, als je eens wist, don Napoleon.

Diego en Tomas:
Zwijg, zwijg, Homero!

Napoleon:

(schouderophalend)

Ik ga señores. Gegroet! Tot vanavond

(heengaand):

Het zijn toch zonderlinge lieden.

(lachend af)

Diego:

(triomfantelijk)

Welnu, mijne heeren, wat heb ik u gezegd! Gij hebt het zelf vernomen. Aan de móórden dankt Madrid zijn roem!

Tomas:
Wij zijn vreedzame burgers, don Diego, en er is hier nog nooit een moord geschied.

Diego:
Het is volkomen zooals gij zegt, don Tomas. Des te effectvoller zal daarom zijn werking zijn.

Tomas:
Maar een moord is toch een misdaad?

Diego:
Don Tomas, een offer gebracht voor een groot doel is nooit een misdaad. Herinnert gij u nog dien man, die het Kapitool in brand stak - was het niet het Kapitool, dan was het een ander gebouw. - Dat is ook een groote roem geworden.

Tomas:

Maar toch, don Diego, geloof ik dat het te groote bezwaren heeft. Want wanneer er in onze stad een moord zal moeten geschieden, dan zou ik toch wel eens willen weten, wie er vermoord moet worden. En ook, omdat wij vreedzame burgers zijn, is het zeer de vraag: wie zal de moord willen plegen?

H o m e r o :

Als hier sprake is van een moord, mijn vrienden, geloof ik wel de eerste te mogen zijn, om - niet om vermoord te worden natuurlijk - maar om onze moord te bezingen in een ballade: De roem van den moord van Alcala.

D i e g o :

Zooals ik zei, mijn vrienden, er is op het oogenblik sprake van een moord, en wel van een moord, die nog dezen nacht moet geschieden. De omstandigheden zouden niet gunstiger kunnen zijn. Stel u voor: hier is de nacht. Er zijn veel menschen op het oogstfeest bijeen. Men danst en drinkt.... En dan het noodgeschrei: ‘Een mòòrd, een mòòrd!’ Wat zegt ge dààr van, señores?

H o m e r o :

Geweldig, geweldig, wat een ballade zal dat worden!

T o m a s :

(rillend)

Hu, dat is verschrikkelijk. Ik zal er niet van slapen.

D i e g o :

Zijn wij niet overeengekomen de bewerkers van deze

roem te zijn? Laat ons dan ons werk klaar voor oogen stellen. - Voor een moord is in de eerste plaats noodig: de duisternis. In de tweede plaats: het stilzwijgen der samenzweerders. In de derde plaats: een moordenaar, en in de vierde plaats: een, die vermoord moet worden.

H o m e r o :
Dat komt uit. Dat komt uit.

D i e g o :
Juist, en daarom beginnen we alvast met de rollen te verdeelen. Gij Tomas, zorgt voor de duisternis. Gij, Homero, zorgt voor het stilzwijgen der samenzweerders en ik.... ik voor de rest.

H o m e r o :
Bravo, Diego. Goed gevonden. Ik, ik zal zwijgen als de dood. Dat zweer ik. De zaak is beklonken, dunkt me. Lang leve Alcala de Bloedroode! Eindelijk zal zij dan uit haar vergetelheid opdoemen en Madrid de oogen blind schitteren. Haar heil!

(drinkt)

T o m a s :
Vrienden, ik ga de lampions ophangen voor het feest. Adios,

(gaat naar binnen)

D i e g o :
Dus Homero, wees gij op uw post.

H o m e r o :
En gij op de uwe, don Diego. Adios.

(Beiden af.)

Zesde tooneel

Tomas, Magdalena.

T o m a s :

(komt uit het huis met eenige lampions)

Nou, nou. Zij moeten het maar zelf weten, maar Diego ziet de zaak te licht in, dunkt me. Hij zei: ik zorg voor de rest. Maarde rest, dat is juist: de moordenaar en de man, die vermoord moet worden

(luid)

Maar, in ieder geval, al hebben ze mij opgedragen voor de duisternis te zorgen, zal ik toch maar beginnen met voor het licht te zorgen. Want zij zouden toch raar opkijken als er geen lampions waren, vanavond.

M a g d a l e n a :

(komt op met meer lampions)

Wie hebben u opgedragen voor de duisternis te zorgen, vadertje?

T o m a s :

(verlegen)

Ja, dat kan ik je nu niet zeggen.... eh.... ze hebben 't mij opgedragen. Ze mogen me toch wel opdragen voor de duisternis te zorgen. Dat is toch een gewone zaak. Geef mij die lampions eens aan en haal er van binnen zooveel als je maar vinden kunt

(Magdalena af).

Een man moest eigenlijk

nooit met vrouwen praten, want de vrouwen! Het moet al raar loopen als ze niet alles uit je weten te krijgen

(Magdalena weer op)

Zie, onze lampions hangen. Magdalena, vul de vaten eens, vóór het feest begint.

(Magdelena af.)

Voor mij blijft het een raadsel. Stel, dat hier een moord noodig is, dan is het immers duidelijk, dat wij eerst een moordenaar moeten zoeken. En wij zijn vreedzame lieden. Voor zoover ik weet, zal het eveneens moeilijk zijn iemand te vinden, die vermoord wil worden. Doch dat is tenslotte mijn zaak niet. Mij hebben ze opgedragen voor de duisternis te zorgen, daarmee basta,

(gaat hoofdschuddend naar binnen)

(Men hoort in de verte een optocht naderen. De berghoorn schalt. Gejoel en gezang wordt hoorbaar).

Zevende tooneel

Diego, vervolgens Cupido, Filiberto, Carlos, Narciso, Sancho, Hilario, e.a., wijze en dwaze maagden, later Tomas, Magdalena, Homero.

D i e g o .

(komt eerst alleen op).

Deze avond zal een wonderlijk nachtje ter wereld brengen, dat is zeker. We zullen wel zien. Wanneer wij maar vast van wil zijn, zal het gebeuren. Men behoeft niet alles vooruit te weten. Laten de dingen hun eigen loop hebben.

(De optocht is genaderd, zingende):

Drink totdat uw hart gaat zingen,
Drink, de wijn dient niet vermorst -
O, gezegend is de dorst....

H i l a r i o :

Nu komen wij zooals Hidalgo Homero het pleegt te zeggen uit het brandend land der bekommernissen in de schaduwrijke dreven der verzadiging aan. Hallo, Tomas, wijn!

F i l i b e r t o :

Wijn, Don Tomas! Wijn voor de zangers, wijn voor de fluiters, wijn voor de luisteraars, wijn voor de dorstigen.

T o m a s :

(rolt een vat naar buiten)

Ja, ik kom al.

H i l a r i o :

Giet ons de wijn inden mond, waardje lief.

M a g d a l e n a :

(volgt met bekers en kruiken)

Señores, heft uw bekers op

(schenkt in).

F i l i b e r t o :

Komt, vrienden, een kort woord tot de wijn!

(hij zingt, allen vallen in).

Breng de bekers, breng de kannen
en het volle, volle vat.
Wijn, wij zijn verdroogde mannen.
Maak ons weer eens duchtig nat!
Heil, heil, heil!

(Zij drinken)

Troosteloozer dan kameelen
In de zonnige woestijn,
Waren onze droge kelen
Zonder uwen dronk, o wijn!
Heil, heil, heil!

(Zij drinken)

En de wijn, wijn, wijn
wijn, wijn, wijn,
wijn, wijn. En de
wijn, wijn, wijn....
etc.

Hilario:
Een nieuw vat, Tomas!

Tomas:

(in huis snellend)

Ik kom, ik kom!

Een boer:

(tot een ander)

De heeren zijn vanavond vroolijk gestemd. Zij hebben gelijk. In jaren hebben wij niet zoo'n oogst gezien en heeft ons niet zoo'n welvaart voor de deur gestaan. Wij kunnen vanavond zorgeloos wezen. Het is thans goed leven in Alcala!

Diego:

(zacht tot Homero)

Hoort ge?

Homero:
Wat dan, don Diego?

Diego:
Luister dan toch.

Homero:
Ik hoor niets.

Diego:
Blijf aandachtig. Wij moeten het goede oogenblik bewaken!

Hilario:

(opstaand, nadat het nieuwe vat geopend is en de bekers gevuld zijn)

En thans, mijne vrienden, wil ik u de droevige ervaringen van de galante spin verhalen.

De anderen:
Ja, laat hooren!

Hilario:

(wijzend op de wingerd aan de luifel)

Hier leefde eens een spin,
Verstoken van de min.
Hij spon zijn webben netjes rond
En bleef een heele poos gezond

Maar toen, hi hi, maar toen
Werd hij van 't wachten groen.

E e n a n d e r :

(invallend)

Bravo. Hij werd gròèn, hij werd gròèn.

H i l a r i o :

Stilte, señores!

(vervolgt:)

Zijn jonkheid was gedaan,
Veel schoons was er niet aan -
Maar toch had hij zijn hoop gesteld
Op een jonge weeuw met aardig geld....
Helaas, hi hi, helaas....
Van 't wachten werd hij dwaas.

Want op een mooien dag,
Toen ie in zijn hangmat lag,
Zag hij een ouwe spinnenkop
Met een groote bril van hoorn op -
Zij keek, hi hi, zij keek....
Hij beefde en werd bleek!

Toen heeft hij zich vermand
Van schrik werd hij galant
En sprak: ‘Mijn schoone, jonge maagd,
Ik weet niet of gij mij behaagt,
Maar ik vraag, hi hi, ik vraag
Of dat ik u behaag....’

Die ouwe, zure best,
Die zei toen wel de rest,
En de galante jongeheer
Zag nooit de vrije wereld weer....
De spin, hi hi, de spin,
Hij stapte 't bruidsbed in....

Zijn leven werd heel zwaar:
- nooit kwam de ooievaar -
De vetste vliegen ving zijn vrouw,
En als hij haar berispen wou,
Dan was, hi hi, dan was
Haar bekje hem te kras.

Zij bleven zeven jaar
Al twistend bij elkaar -

Toen sprak hij tot het spinnetje,
Zijn allerliefst vriendinnetje:
'Ga heen, hi hi, ga heen,
Dan ben ik weer alleen!'

De spinnekop werd boos -
Van gramschap radeloos,
Wierp zij zich op haar echtgenoot
En kneep hem in haar armen dood.
Hij viel, hi hi, hij viel -
God hebbe zijn arme ziel!

D i e g o :

(Homero aanstootend)

Nu opgelet, Homero!

(tot Hilario)

Uw zotteklap is misplaatst, Hilario, op een avond, waarna wij nog wel eens anders wakker konden worden dan wij hem begonnen zijn.

H i l a r i o :
Bravo, Diego. Ik ken je. Zeg maar dadelijk op, wat er aan te verdienen is.

D i e g o :
Hilario, spot niet met de dingen, die komende zijn. Laat dat maar over aan drie menschen, die elkaar begrepen hebben. Van het goede zal ook jij je deel krijgen.

H i l a r i o :
Daar moet ik mijn glas eens op leegdrinken, señores!

(heft zijn glas op en drinkt het uit)

D i e g o :

(tot Narciso, die de bekendmaking is gaan lezen)

Don Narciso, vriend van mijn hart. Gij hebt de nieuwstijdingen gelezen?

N a r c i s o :
Ik heb ze gelezen, Diego.

D i e g o :
Wat hebben ze voor nieuws te vertellen van Madrid?

N a r c i s o :
Veel nieuws van Madrid. De ladingen graan komen rijkelijk binnen.

D i e g o :
Zoo zoo. En ook nieuws van Alcala?

N a r c i s o :

Van Alcala: het been van den woekeraar Samuel, dat gisteravond insliep is hedenmorgen wakker geworden.

D i e g o :

(geheimzinnig)

Maarde moorden?

N a r c i s o :

De moorden?

D i e g o :

(zacht voor zich)

Ja juist. Daar mag ook nog niets van bekend zijn. Wij zullen wel zien.

(luider)

Vrienden, ons hart huppelt, ons hoofd tintelt. Laten wijde lieve pasjes van de oogst dansen. Komaan, ik zal de schoof zijn. Waar zijn de oogsters?

(Zij vormen een kring met de muzikanten in het midden en maken een uitgelaten rondendans, zingende:)

Rol de tonnen uit de schuur,
Drink de wijn zoo heet als vuur,
Vang de liefste in uw armen,
Vat haar teeder om de leest,
- Geen is eenzaam op het feest -
Laat uw dwaze hart verwarmen
Door de zoete gloed des wijns, -
Wen u aan de zotste grijns,
Rinkel met de zilveren bellen
Van uw roode zotskaproen.
Sier uw Lief met wingerd-groen
En met geurige muskadellen.
Dans den ganschen, zoeten nacht,
Want het beddeken is zacht.

(Zij omhelzen elkaar onstuimig).

Achtste tooneel

Vorigen, Tomas.

Tomas:

Hier is een nieuw vat, vrienden,

(zacht)

En wat uw moord betreft, don Diego. De Duisternis is nog niet gereed. Ik wacht ook op het stilzwijgen der samenzweerders.

Diego:

De stilzwijgendheid is reeds begonnen

(wijst op Homero, die terzijde is gaan zitten en iets schrijft, dat hij zichzelf voorleest).

Homero:

(opstaand, tot zichzelf)

En nu, mijne beenen, sta op en breng mij bij de wijn

(ledigt zijn glas en verheft zich op zijn stoel. De anderen groepeeren zich rond hem, toeziend).

Hilario:

(tot Homero)

Dat is een goede gedachte, ons iets toe te zingen op dezen schoonen avond, waarop ook uw stem, fier gevlerkte zangvogel der Eeuwigheid, niet behoort te ontbreken.

H o m e r o :

Zwijg, gij dwaas, die niet weet in welk een nacht gij thans ademt. Werp u zelf weg in vergetelheid! Nog is het stilzwijgen niet verbroken, dat u opheldering zal brengen. Nog is de stad onbewust van wat haar beste burgers voor haar roem hebben gereed gemaakt! Laten wij drinken

(de bekers worden gevuld, allen ledigen die).

H i l a r i o :

Welnu, Homero, laat hooren.... Wij weten al, dat gij een inleiding noodig hebt om ons voor te bereiden op wat

verkwikking uw snaren ons hart gaan brengen. Hoe lang hebben wij uw zangen niet reeds gemist!

H o m e r o :

Ach, hoe arm is mijn ziel geworden inden tijd, die nu voorbij is.... Maar met het rijpen der druiven is mijn poëzie ontwaakt. Zij vertelt van mijn droomen:

O, Alcala, heiligdom -
Voedster onzer zoetste nooden,
Lief zijt gij ons eeuwig om
De sombere tomben onzer dooden.

Lang zijt gij in duisternis
Voor de waereld schuil gebleven -
Maar die zwarte sluier is
Dezen nacht omhooggeheven.

Want de Daad, die gij bedreeft,
Zal de waereld gaan vervullen....
Ieder zingt uw lof, die leeft,
Zij prijzen u, die komen zullen....

A l l e n :

(luidruchtig in de handen klappend)

Bravo, Maëstro Homero! Bravo! Bis, bis! Zeer schoon, inderdaad! Zeer schoon.

D i e g o :

(triomfantelijk naar voren tredend)

Homero, op welk een verheven wijze hebt gij dit stilzwijgen verbroken!

(met luide stem en nadrukkelijk):

Volk van Alcala, gij hebt het vernomen!

H i l a r i o :

Wij hebben inderdaad zéér schoone verzen vernomen.

D i e g o :

Hilario, uw zotternijen zijn thans niet van pas.

(tot allen):

Ik vraag u nogmaals, Volk van Alcala, Gij hebt het thans begrepen?

A l l e n :

(dooreen)

Wat? Wat zegt hij? Wij zouden iets begrepen hebben? Wij hebben volstrekt niets begrepen! Wat valt hier te begrijpen? - Men wil ons bedriegen.

D i e g o :

O, domme kortzichtigheid. De Profeet heeft gesproken en zijn stem is niet tot u doorgedrongen, gij onnoozele schaapskoppen.

N a r c i s o :

Wij zijn hier niet om beleedigd te worden, señor Diego. Wat beteekenen uw woorden? Gij behandelt ons onrechtvaardig! Ik groet u.

(Narciso af).

H i l a r i o :

(in de handen klappend)

Vrienden, laat ons het oogstfeest dan vieren *zonder* wijsheid en moge de zotheid onze schreden zegenen.

Negende tooneel

Vorigen, behalve Narciso.

[Allen, uitgezonderd Homero, Diego en Tomas, dansen op de maat van een vroolijke muziek de oogstdans, terwijl de drie samenzweerders zich onder de luifel geheimzinnig terugtrekken].

Diego:
Gij hebt de poort des roems geopend, Homero. Ik dank u. Wij kunnen binnengaan.

Tomas:
Maar, vrienden, men heeft ons niet begrepen. Men is gaan dansen, dat is immers de waarheid?

Homero:
O, don Tomas, hoe weinig kent gij de werking van 't dichterlijk woord. Eerst langzaam zal dat woord, dat in de harten der menschen gezaaid werd, tot rijke oogst opgaan. Miskend wordt de dichter allerwegen.

Diego:

(drinkt zijn glas uit, lichtelijk opgewonden)

Het is ook *mijn* meening, dat het woord der bevrijding is gesproken. Hebt gij de menschen niet bespied, toen zij zich van u afwendden na uw zeer schoone voordracht, schijnbaar verstoord, maar heimelijk vervuld van de geest des oproers? Hebt gij niet die blikken gezien, gespannen door een zeldzame opwinding des harten? Er is reeds veel gezegd en veel begrepen. Er zal nog maar weinig noodig zijn om onze plannen te doen leven in een heerlijke werkelijkheid. Laat ons drinken

(vult zijn beker opnieuw en ledigt hem met één slok).

Homero:

(extatisch)

O roem, o vergelding! Als de haan driemaal heeft gekraaid en het dag is geworden; de menschheid zal zich sidderend de oogen uitwrijven, verblind door een glorie, waarbij het stralen der zonne dooft. Boven Alcala de Bloedroode zal het licht des Roems schijnen, zoo fel en zoo verblindend, dat de menschen in Madrid in de straten stil zullen staan om het schouwspel te aanzien, dat zich aan de hemel vertoont. En zij zullen zich eerbiedig afvragen: wie waren de bewerkers van dezen Roem, deze glorie en men zal met ontzag zeggen: Don Homero de Capilla, Don Diego de la Mancha, Don Tomas Pancho!!

Diego:
Laat ons drinken,

(nogmaals worden de bekers geledigd)

H o m e r o :

Zullen wij hier op onzen post blijven en afwachten tot het woord des dichters zijn werking heeft gedaan?

D i e g o :

Beter lijkt het mij, Homero, nogmaals tot de lieden te

spreken in kalme, klare taal. Men moet het goede tegemoetkomen. Men mag het de menschheid niet euvel duiden, dat haar onnoozelheid het dichterlijk woord niet terstond heeft begrepen. Zoo straks ga ik zijn werking wat versnellen, don Homero.

Tomas:

(met een nieuw vat)

Een nieuw vat is zeker welkom.

Tiende tooneel

Allen, uitgezonderd Diego, Tomas en Homero, in rondedans om de muzikanten.

Knal met de castagnetten,
Sla op uw guitaar.
Dans als marionetten
Rond elkaar -

Roer de luie beenen,
Wild van wijn -
Laat, den nacht van heden,
Zotheid koning zijn....

Diego:

(klimt op een leeg vat en roept met ontzaglijke stem)

Halt vrienden!

(Sommigen staken de rondedans en staren Diego aan.)

Diego:

Halt! gebied ik u.

(allen staan stil)

Thans is het oogenblik gekomen om zulke ijdele dingen, als feestvieren en dansen voor goed te staken!

Eenige Boeren:

Wat! Wat! Wil hij ruzie maken? Mogen wij niet meer dansen? Mogen wij niet meer feestvieren?

Een dronken boer:

Sla hem dood!

Diego:

Dat is juist de zaak, waarover ik u spreken wilde, burgers van Alcala. Er is inderdaad voor vanavond sprake van doodslag. Er is inderdaad voor vanavond sprake vaneen móórd. Ja, mijn geachte medeburgers, dat is de zaak, waarover ik u thans spreken wil.

Een ander:

(vertoornd)

Onzin, dat wordt te gek. Maak er een eind aan!

Diego:

Juist, señor! De zaak is juist: er moet vanavond aan iemand een eind gemaakt worden!

(tumult)

Hoho, rustig, rustig! Luistert allen aandachtig naar mij. Ik ken u, burgers van Alcala.

Gij allen zijt sinds lang ontevreden met de nietigheid van uw bestaan, met de onbekendheid van uw stad, met de roemloosheid van ons samenzijn.

Eenigen:
Wij zijn zéér tevreden! Wat zegt hij toch?

Diego:
Stilte, señores. Gij zijt *niet* tevreden. Ik heb in uw harten gelezen. Uw ideaal is ook het onze. Ook uw hart popelt van ongeduld uw heimelijk verlangen bot te vieren en een eind te maken aan het vergeten, waarin Alcala sinds eeuwen is teruggezonken. Wij, de saamgezworenen: Don Homero de Capilla, Don Diego de la Mancha, Don Tomas Pancho, zijn bereid de groote daad te volbrengen en wel dézen nacht! Wij zullen ons opofferen, maar ook van u wordt een offer gevraagd. Ook onder u moet er één zich willen offeren voor de toekomstige roem van Alcala. En bedenk, dat offer zal niet te duur zijn betaald. Want ziet gij niet het heerlijk visioen: onze dierbare stad Alcala als een Phoenix in alle gloed herrijzend uit de assche der vergetelheid, wanneer wij morgen zullen wakker worden en ternauwernood de slaap uit onze oogen geweken is, en de straten rood zullen zijn als van bloed en het moordgeschrei der onnoozelen zich mengt met het donderend gebeier der klokken over de stad, en de muziek blaast haar fanfares en de vlaggen worden uitgestoken. En uw trots, wanneer de menschen, van heinde en verre toegeloopen, met ontzag u en mij zullen vragen: waart gij ook burger van Alcala? en gij zeggen kunt: Ja, dat ben ik, God zij geloofd! Nietwaar, gij burgers, zulk een offer zou niet te duur betaald zijn.

Hilario:
Als ik 't goed begrepen heb, dan is thans moord en doodslag het parool! Dat gaat zéér vroolijk worden!

Eenige boeren:

(dooreen)

Moord? Doodslag? Wij begrijpen niets van wat dit alles beduidt. Kort en goed: als er iemand een moord van plan is, laten wij dan vast beginnen met hem op te hangen! Wij zijn vreedzame burgers!

Anderen:
Zeg, als ze met messen steken, gaan wij naar huis.

Prudencio:
Als dat maargoed afloopt! Als dat maar goed afloopt!

Diego:

(luid)

Nogmaals, vrienden. Houdt u slechts bereid; de gelegenheid is schoon. De wijn zal ons bijstaan. Laat het verder over aan de Voorzienigheid, aan Homero, Tomas en aan mij. Slechts uw medewerking was nog noodig. Thans kunnen wij voortgaan. Het is nu ònze beurt wederom. Zoodra de duister-

nis volkomen zal wezen, zult ge met veel dingen nader bekend worden gemaakt. Neem slechts dat eene vastbesloten in uw hart op: werk met ons mee voor de roem van onze stad en laat niets u te zwaar wezen. Daar is het nieuwe vat!

(Tomas komt op).

Ledigt thans uw beker op de grootheid van Alcala. Haar heil!

(men drinkt).

Elfde tooneel

Vorigen, Tomas.

Diego:
Thans is het beklonken. Uw eed hebt gij gezworen, burgers van Alcala. Wij zullen elkaar bijstaan tot inden dood.

Eenige Boeren:
Welke eed hebben wij gezworen? Men lijkt ons wel te bedriegen!

Hilario:
Wat een vroolijke avond! Wijn en moord, vreugde en doodslag! Ja, Prudencio, zeg wel: hoe zal dàt afloopen....

Diego:
Tomas, doof nu de lichten!

(Tomas klimt op een vat en begint de lampions één voor één uitte blazen).

Hilario:
Vrienden, laat ons een lichtje aan onze stokken hangen, om ons de thuisreis te verhelderen. Een schoone ommegang door de stad met flambouwen!

(Hilario en eenige boeren prikken een lampion aan hun stok).

De anderen:
Komt, wij zullen gaan. Buenas noches, queridos mios. Vale! Vale!

(De stoet, verlicht door de lampions af door het straatje, zingende):

Rinkel met de zilvren bellen
Van uw roode zotskaproen.
Sier uw Lief met wingerdgroen
En met geurige muskadellen.

Dans den ganschen, zoeten nacht
Want het beddeken is zacht....

T o m a s :

Ziezoo, ik heb mijn plicht gedaan, de duisternis is voltooid. Diego, thans is het uw beurt,

(blaast de laatste lampion uit).

D i e g o :

Homero en Tomas. Hier is de plaats der samenzwering, hier is de duisternis. God zegene onze pogingen. Laat ons naar binnen gaan!

(Zij treden de herberg binnen).

DOEK

Tweede bedrijf

Eerste tafereel

Het pleintje vóór het raadhuis in maanlicht. In de herberg brandt licht.

Eerste tooneel

Fausto.

[Fausto, gemaskerd, komt op, in een langen mantel gehuld, uit de donkere straat en blijft midden op het plein stilstaan.]

F a u s t o :

Zie eens. Werktuigelijk, als door hoogere machten gedreven, richtte ik mijn schreden naar deze woning. Vele omstandigheden schijnen er op te wijzen, dat ik mij bevind op de plaats, die Juan mij beschreven heeft. Doch - welk een ontdekking! - er brandt licht in het huis, dat toch niets anders kan zijn dan de woonstee van genoemde Magdalena. Dat beduidt stellig onraad. Laat ik beginnen met mijn masker af te nemen en rechtsomkeert te maken. Juan mag niet langer in onwetendheid blijven wat hij hier van te denken heeft. Want men is blijkbaar tezamen gekomen om zijn bedoelingen te verijdelen. Opgepast! Daar nadert iemand

(neemt snel zijn masker af).

E r n e s t o :

(onzichtbaar)

Zijt gij het, zot vaneen Fausto?

Tweede tooneel

Fausto, Ernesto.

F a u s t o :

O, ben jij het, waarde Ernesto. Ik dacht al, dat je me in het duister was kwijtgeraakt. Ik geloof thans het huis ontdekt te hebben. Als de schijn ons niet bedriegt....

E r n e s t o :

Natuurlijk is dit het huis. Maar er is licht op. Juan zeide mij toch, dat ik het huis in het duister zou vinden en allen reeds naar bed.

F a u s t o :

Wie had kunnen vermoeden, dat men thans nog op is! Het is reeds middernacht.

E r n e s t o :

(aan de deur luisterend)

Ik hoor mannen praten, Fausto.

F a u s t o :

Is het niet beter, dat ook gij uw masker afneemt

en dat dan een van ons naar binnen gaat. Want wat zouden zij doen als zij er eens uitkwamen en zij vonden ons hier zoo voor de deur....

E r n e s t o :
Och wat, zij zouden ons goeden nacht wenschen.

F a u s t o :
Misschien zouden zij begrijpen wat wij inden zin hadden en dan....

E r n e s t o :
Zij zouden ons een glas wijn inschenken.

F a u s t o :
O, misschien zouden zij ons wel beetpakken en naar binnen slepen.

E r n e s t o :

(lachend)

Ze konden ons ook wel de hand drukken.

F a u s t o :
O, Ernesto, ik durf niet naar binnen gaan. Er mocht eens iets gebeuren.

E r n e s t o :
Durf jij niet naar binnen gaan, edele Fausto, jij die de sabel draagt, waarmede de fiere Cesar eenmaal een leeuw doormidden hieuw? Durf jij niet een vreedzamen waard ‘goeden nacht’ wenschen en om een glas wijn verzoeken?

F a u s t o :
Spreek niet zoo luid, Ernesto, als zij ons hoorden.... Goddank! Daar komt Juan.

Derde tooneel

Vorigen. Don Juan (gemaskerd) omringd door de dwaze maagden Venus, Laura, Elena en Eva.

J u a n :

(met aan iedere hand een schoone)

Ziet vrienden, dit zijn mijne vriendinnen. Ziet vriendinnen, dit zijn mijn vrienden. Wij hebben elkander weergevonden! O! geluk! Thans zullen wij Papa Tomas moeten wekken. Zijn dochtertje zal onze vreugd volmaken.

E r n e s t o :
Die gij wekken wilt, is wakende, Juan. Wij hoorden mannen binnen. Luister.

Venus:
Tomas en Homero drinken elkander heil toe.

Laura:

(aan de deur luisterend)

Ook hoor ik Diego spreken.

Juan:
Ik weet niets beters dan dat wij moedig een overval plegen in dit eenzame huis.

Fausto:
Hoeveel mannen zijn er binnen?

Juan:

(spottend)

Als je aan de deur luistert, Fausto, zul je hooren, dat het er vele zijn. Ik vermoed, dat in verband met het oogstfeest de geheele stad zich hier verzameld heeft.

F a u s t o :

De geheele stad? Goede God, wij kunnen ons toch niet aan zooveel gevaar blootstellen?

E v a :

Vooruit, Caballero, toon uw moed.

E l e n a :

(met grandezza haar waaier bewegend)

Werp U te midden van het strijdgewoel. Sterf of overwin! Het geldt ook onze eer! Onze liefdesnacht mag niet mislukken.

F a u s t o :

(angstig)

O, señoras, ik popel om u mijn moed te toonen, maar zulk een overmacht....

L a u r a :

Gij moest verheugd zijn uw moed aan zulk een overmacht te meten, señor. Gij zijt toch ridder!

F a u s t o :

Mejonkvrouw, ik bid u, denk niet te gering van mijn dapperheid; doch mag ik u, mag ik mijn vrienden wagen aan zulk een roekeloosheid? Beleid past den krijgsman allereerst. Mijn inzichten omtrent de krijgstaktiek verbieden mij....

V e n u s :

(coquetteerend)

En als wij van uw eer eischten binnen te gaan?

F a u s t o :

Ik ben te hoffelijk, señora, zulk een wreedheid van u te gelooven.

E l e n a :

(met kouden lach)

Gij zijt, als altijd, een lafaard, Fausto.

F a u s t o :

(vertwijfeld naar het zwaard grijpend)

Zijn uw woorden gemeend?

J u a n :

(bij de deur)

Ik hoor maar drie stemmen. Wij moeten binnenvallen, nu of nooit.

Ernesto:
Trek dan uw sabel, Fausto. Ik zal voorgaan.

De maagden:
Bravo, Caballero! Voorwaar, gij zijt een ridder.

Fausto:
Heertje inden Hemel, hoe kan Uw zegen rusten op zulk een onderneming?

(Juan bonst op de deur).

Vierde tooneel

Vorigen, Tomas, Homero, Diego.

Juan:

(met stentorstem)

Doet open, burgers van Alcala. Doet open als uw leven u lief is. Trekt uw zwaarden, vrienden. Nogmaals, doet open, señores, of vreest de scherpte van ons rapier!

Tomas:

(schuift de grendel weg en verschijnt sidderend)

Heilige Maria, sta mij bij. Heilige Thomas, gedenk mijner

(kruipt weg met de handen boven 't hoofd).

J u a n :

In naam der gerechtigheid: gij zijt Tomas de waard? Antwoord.

T o m a s :

Ik geef mij over! Ik geef mij over, mijnheer!

D i e g o :

(achter hem)

Het zijn gemaskerden. Wat moet dat worden?

(Homero komt dronken naar buiten strompelen, zingend).

J u a n :

Gij zijt Tomas de waard van de Zon van Castilië?

(Tomas met zijn zwaard dreigend):

Antwoord.

T o m a s :

Genade, Edele Heer. Ik bende waard. Ik ben de waard òf, als dit UEd. beter behaagt, ben ik ook *niet* de waard. Zooals UEd. verkiest.

H o m e r o :

(zingend)

Het leven is vaak curieus.
Soms wil mijn hart wel sterven.
Dan trekt de Dood een lange neus....

Ik geloof er niet aan, ik geloof er niet aan!

J u a n :

(tot Tomas)

En zijt gij ook de vader van Magdalena?

T o m a s :

Ik ben weduwnaar, edele Heer, ik kan het niet helpen.

J u a n :

Breng mij dadelijk bij uw dochter, of gij zult sterven!

D i e g o :

Hoor je dat, Homero? Wacht nog even. Nou zal je het zien gebeuren! Wie had dat gedacht! Dit wordt de moord. En een moord, zoo geweldig, zoo afschuwelijk....

Homero:

Waarachtig ja, Diego. Kijk toch eens. Ik wacht al. Stel je voor, dat ik dit misliep, mijn heele leven zou ik het berouwen.

Tomas:

(plaatst zich in de uiterste wanhoop voor de deur)

Edele Heer. Hier! laat mij sterven, maar spaar mijn dochter het leven. -

Fausto:

(luidruchtig op hem aanstormend)

Geen uitstel meer! Gij zult vallen!

Diego en Homero:

(springend van plezier)

Kijk toch eens! Kijk toch eens, nu wordt het goed! Tomas, hoor je wel, nu word je geweldig, afschuwelijk vermoord....

Juan:

(met zijn rapier dat van Fausto afwerend)

Uw zwaard in de schede, Fausto, gij zot.

(Tomas valt neer in de armen van Diego, die hem op den grond laat glijden. Juan dringt binnen en komt zegevierend met Magdalena, toegejuicht door de maagden, op. Allen haastig af. Diego en Homero staren elkander in spanning aan)

Homero:

(langzaam het hoofd ontblootend tot Diego)

Hij is dood....

Tweede tafereel

De hof van Cupido, begroeid met appelboomen, verlicht door de maan. In het duister op den voorgrond ligt het huis waarvan de luiken gesloten zijn.

Eerste tooneel

Don Juan met maagden en vrienden.

J u a n :

(op den toon der gemeenplaatsen)

Geliefden, bezielt u dezelfde zaligheid als mij in Cupido's lusthof? Komen ook in u de herinneringen op aan de verrukkingen der liefde, die wij tezamen doorstonden? O, Laura, hoeveel uren van vreugde zullen in uw geest gaan herleven, wanneer gij deze plek betreedt! O, Magdalena, hoe is 't u te moede, wanneer gij u al ons genot te binnen brengt! O, Venus, hoe zult ge u licht gevoelen op de plaats uwer hoogste blijdschap! O, Eva, trilt gij niet van lust bij het weerzien onzer liefdessponde? O, Elena, brandt nog hetzelfde vuur in u als toen wij koosden en kusten tot de dageraad? Maar komt, laat ons handelen.

(Hij vlijt zich neder. De anderen leggen zich naast hem neer in het gras.)

F a u s t o :
De appelen zijn rijp; zouden zij niet kunnen vallen?

J u a n :
O, Laura, uw armen terug te vinden om mij te omvatten. O, Venus, in uw schoot weer mijn hoofd te kunnen leggen. O, Elena, uwe lippen weer te mogen kussen na zooveel smachten.

L a u r a :
Geliefde, geliefde, hoe zal ik u koesteren.

E r n e s t o :
Señora Venus, wijs mij de plek, waar wij tezamen kunnen rusten.

J u a n :
Eva, mijn liefste, uw oogen schitteren. Wat zijt gij schoon vanavond.

E v a :
Geliefde....

F a u s t o :
Opgepast, daar komt een man aan met een lantaren.

(De duisternis neemt toe. Zij worden onzichtbaar.)

Tweede tooneel

Vorigen, Cupido, Hilario.

(Cupido komt uit het huis met een lantaren en sluipt omzichtig den tuin in, op de stemmen af. Een zwarte gedaante wenkt hem terzijde.)

H i l a r i o :

(in het duister van het struikgewas, fluisterend)

Cupido, Cupido!

C u p i d o :

(komt naderbij, houdt de lantaren achter zich en heft zijn stok op)

Wie zijt gij?

H i l a r i o :
De schim van de mestvaalt.

C u p i d o :
Hu, een schim! Wat zijt gij voor een schim?

H i l a r i o :
Haha! Ik ben maar een gewoon, stervelijk schimmetje. Herkent ge mij niet?

C u p i d o :

(richt zijn lantaren op hem)

God zegene u, Hilario. Zijt gij het?

H i l a r i o :
Desgelijks, Cupido, ik ben het.

C u p i d o :
Waart gij het, die mijn slaap stoordet? Ik hoorde geritsel en gezang in mijn tuin. Ik heb vannacht geen oog dicht gedaan door al dat geheimzinnigs, dat Diego ons vanavond aankondigde over een moord, die nog dezen nacht zou geschieden.

H i l a r i o :
Hebt gij ook al niet kunnen slapen? Ik ben ook naar buiten gekomen om dien moord eens van nabij te zien. Hoordet ge het al? Achter in uw tuin bij de appelboomen zijn menschen bezig. Zullen wij gaan kijken?

C u p i d o :
Om Godswil, Hilario, blijf hier. Ik hoor een stem op den weg!

H i l a r i o :
Het is Homero. Hij is dronken en hij zingt.

H o m e r o :

(achter het huis)

Voor één piaster zuiver goud.

Geraak ik met den dood vertrouwd
En inden hemel....

(hij verschijnt aan den ingang van den tuin)

Derde tooneel

Vorigen, Homero.

C u p i d o :

(zacht)

Zijt gij daar, Homero?

H o m e r o :

O, nietig menschenkind, gedenk vannacht te sterven.
Gij staat hier in de schaduw van den dood.
Voor één piaster kunt gij 't eeuwig heil verwerven,
En eet gij daaglijks van God's heilig brood.

C u p i d o :

Homero, luister. Ik heb geritsel en stemmen gehoord Zou de moord aan den gang zijn, waar Diego van sprak?

H o m e r o :

Doch als gij weigert en uw heil wenscht te verzaken,
En geen gehoor schenkt aan God's dreigement,
Dan dompelt gij uw bleekheid in scharlaken,
En speelt de duivel met uw beenig kakement.

C u p i d o :

Gij, dwaas, God zegene mij en een iegelijk. O, Homero, zwijg toch. Anders worden wij ook vermoord. Gij zult de moordenaars hierheen lokken met uw geschreeuw.

H o m e r o :

Want God is wreed voor wie niet offeren willen,
En niet gelooven in Zijn Eén-Drievuldigheid.
Hij zal den honger van den boetling stillen,
Doch breekt geen brood, voor wie hem niet belijdt.

C u p i d o :

Ik smeek u, Homero, wees toch stil. Ik zal u een piaster geven,

(haait een goudstuk uit zijn zak en reikt het Homero over)

H o m e r o :

Gelukkig mensch, die vast het pad bewandelt,
Dat feilloos leiden zal naar 't Goddelijk Paradijs.

(neemt den piaster aan)

C u p i d o :

Zult ge nu stil zijn, Homero? Ik ben bang. Ik geloof heusch, dat de stemmen in mijn tuin die van moordenaars waren.

H o m e r o :

(plechtig)

Inderdaad waren dat de stemmen van móórdenaars, mijnheer!

C u p i d o :

(ontsteld)

In Godsnaam, Homero, spreek op, wat weet ge daar van?

H o m e r o :

Messire Cupido, zie mij aan.

C u p i d o :

Ja, ik zie u aan, Homero. Wat meent ge?

Homero:
Messire Cupido, hier staat een mensch.

Cupido:
Ja, dat zie ik, Homero. Gij zijt het immers?

Homero:
Messire Cupido, heb ik oogen?

Cupido:
Ik heb altijd gemeend, dat ge oogen hadt, Homero.

Homero:
Messire Cupido, kan ik zien met die oogen?

Cupido:
Ja, Homero, dat heb ik tenminste altijd geloofd.

Homero:
Messire Cupido, let op hetgeen ik u zeggen zal. Ik, Homero, mensch van vleesch en bloed, heb met mijn oogen de moordenaars *gezien*.

Cupido:
Gezien? Hebt ge ze gezien?

Hilario:
Een drommelsch mooi gezicht zeker.

Homero:
Messire Cupido, ik heb met dezen mond, dien gij toch waarschijnlijk zult erkennen te zijn den mond vaneen mensch, tot hen *gesproken*.

C u p i d o :
Gesproken? Mijn God, hebt gij ze gesproken? Hoe is dat mogelijk?

H i l a r i o :
Wat hebt ge met hen gesproken, Homero?

H o m e r o :
Over den moord heb ik met hen gesproken, señores, over den moord. Ik meen, dat er geringer onderwerpen zijn, nietwaar? Maar met hen heb ik over den moord gesproken.

C u p i d o :
Maar om Godswil, wien hebben ze dan vermoord, Homero?

H o m e r o :
Wien ze vermoord hebben? Ja.... Tomas, den waard, hebben ze vermoord.... En Diego!....

C u p i d o :
Heilige Josef en Maria, Heilige Petrus en Paulus, en alle Heiligen inden Hemel!

H i l a r i o :
Dus die leven niet meer, Tomas en Diego?

H o m e r o :
Mòrsdood zijn ze. Ellendig omgekomen en gestorven!

C u p i d o :
Ik sta geheel verslagen en ontzet. Tomas en Diego vermoord, mòrsdood, ellendig omgekomen en gestorven.

H i l a r i o :
Zeg eens, Homero, dan zul je wel een vroolijk gesprek gehad hebben over dien moord.

H o m e r o :
Messire Hilario, zéér vroolijk was het. Inderdaad zéér vroolijk.

(Sancho verschijnt).

Vierde tooneel

Vorigen, Sancho.

C u p i d o :

Ach, Sancho. Wat moeten wij toch beginnen! De moordenaars komen hier heen, zij zijn al in mijn hof, straks gaan ook wij er aan. Tomas en Diego zijn al bloedende lijken....

Sancho:
Wat zegt ge? Moordenaars? En zijn Tomas en Diego bloedende lijken? Ik ben sprakeloos.

Cupido:
De moordenaars doortrekken de stad en steken iedereen overhoop, die ze tegenkomen. Er zijn er al een paar bezig in mijn tuin. Ik heb hun stemmen gehoord. Wat moeten we beginnen! Wat moeten we beginnen - o, kon ik maar veranderen in een keisteen, dan zou ik hard en ongevoelig genoeg zijn om niet nu al van angst te sterven. O, jammer, o, verschrikking.

Hilario:
Wees bedaard, Cupido. Betoom uw smart een weinig.

Homero:
Kom, Sancho, mijn vriend, ga jij mee! De beste troost in deze treurige aangelegenheden is vergetelheid te zoeken

in de vroolijkheid des wijns. God zendt ons rampen op aarde, maar zijn goedheid zendt ons ook lafenis in groote bekommernisse.

Sancho:
Homero heeft gelijk. Wanneer wij heden sterven moeten, laat ons dan met vreugde sterven!

(beiden af).

Vijfde tooneel

Hilario, Cupido, Fausto.

Hilario:
Merkt ge nog iets van de moordenaars, Cupido?

Cupido:
Het is te donker om iets te kunnen onderscheiden.

Hilario:
Kom, laten wij toch eens gaan kijken. Homero heeft zoo gepraat over die moord, dat ik er plezier in begin te krijgen.

Cupido:
Maar om Godswil, Hilario. Doe dat niet. Wat zou er van ons worden als zij ons in het donker tegenkwamen.

Hilario:
Welneen, ze vermoorden niet alle menschen, maar alleen die, van wie wat te halen valt! Wij beiden zijn zoo kaal als een kikker. Wat zouden zij aan ons hebben?

Cupido:
O, Hilario, ik ben bang. Ik heb altijd vrees voor zulke ondernemingen.

(Hilario gaat den tuin in, schoorvoetend gevolgd door Cupido. Hilario struikelt over Fausto, die onder een boom ligt te slapen.)

Cupido:

(met een gil)

Beware! Daar hebben wij 't al.

(keert om en rent zijn huis in)

Hilario:

(richt zijn lantaren op Fausto)

Aha, bent u het, mijnheer? Wie heeft u hier neergelegd? U weet, het geeft toch geen pas voor een edelman als gij om hier in de buitenlucht te overnachten?

F a u s t o :
Ik heb met u niets te maken - Laat mij los! Waar zijn mijn vrienden?

(staat op en snelt de duisternis in)

H i l a r i o :
Een wonderlijk heerschap. En wat een haast heeft hij! Alsof de nacht niet lang genoeg is. Komaan, laat ons den tijd wel gebruiken. De slaap is mij toch uit de oogen. De stad is in opschudding. De meisjes worden vermoord of loopen op bloote voetjes rond. Het zou niet kwaad zijn eens te zien of ik fortuin heb vannacht. Die vreemde sinjeurs zijn mij dienstig in meer dan één opzicht. De kleeren van de meisjes stelen zij en uit de wijnvaten slaan ze de kranen, hetgeen beide niet onvermakelijk is.

Derde tafereel

Een straatje in de stad. En face een groot heerenhuis. Op zij het huis van Don Lorenzo.

Eerste tooneel

Diego, Tomas.

Diego:
O, die goede Tomas. Hij had ook niet gedacht, dat onze opzet zoo had mogen slagen. Zooals de zaken nu staan, loopt het op een moord uit, geloof dat maar. Mannen met maskers, dat voorspelt nooit veel goeds. Wat een zwaarden, wat een zwaarden! Haha. Ik dacht eerst dat Tomas er aan zou gaan. Maar neen. Doch zijn dochter hebben ze tenminste. En het leek wel alsof zij door duizend furiën gevolgd werden. Alles loopt schitterend. Zie je wel, als men maar begint, dan volgt de rest van zelf. - Och heden daar is ie weer

(Tomas komt huilend uit de duisternis aan)

Tomas:
Hihihi! Mijn dochter, o, mijn dochter! Hihi!

Diego:
Ja, ja, je dochter is weg en die wordt zeker vermoord.

Tomas:
O, o, mijn eenig kind!

Diego:
Troost je Tomas. De *roem* blijft niet uit. Alles gaat zooals het gaan moet. De nacht is vol verrassingen, vol zoeten schrik. O, als ik bedenk hoe wij jaren hebben voortgeleefd zonder een enkele emotie en hoe thans de vermaardheid ons tegenlacht.

Tomas:
Hihi. Die vermaardheid staat mij niet bijster aan. Mij hadden jullie toch alleen opgedragen voor de duisternis te zorgen, en over mijn dochter was geen woord gerept. Wat zal er nu van mijn dochter terecht komen?

Diego:
Veel komt er niet van terecht, dat is zeker.

Tomas:
Vreeselijk, vreeselijk! Hihi.

Diego:

Daar komt iemand aan. Is het Homero? Neen - schoon onbekend: Goeden avond, señor.

(Fausto komt op).

Tweede tooneel

Vorigen, Fausto.

F a u s t o :
Ach wat, goedenavond, wat wil je van mij? Ik zoek

mijn vrienden, Don Juan en Don Ernesto. Zooeven waren zij nog bij mij en nu zijn ze spoorloos verdwenen.

D i e g o :

(enthousiast)

Vermoord, mijnheer! Vermoord!

F a u s t o :
Vermoord? Hoe is dat mogelijk?

D i e g o :
Dat is hier mogelijk, mijnheer, dat is in Alcala mogelijk! En meer dan mogelijk: waarschijnlijk! Is het u dan niet bekend....?

F a u s t o :
Neen, dat was mij niet bekend. Maar, mijnheer, dan blijf ik hier niet langer. Dat lijkt mij toch wel een afdoende reden om naar Madrid terug te keeren, wanneer hier de persoonlijke veiligheid niet eens meer gewaarborgd is en men van alle kanten gevaar loopt zijn leven er bij in te schieten. Dus.... u vreest het ergste?

D i e g o :
Geachte vreemdeling, deze heer hier

(wijst op Tomas)

had tot dusverre een dochter. Zij is hedennacht vermoord.

T o m a s :
O, gruwel, ja zij is vermoord.

F a u s t o :
Maar dat is een verschrikkelijke historie, señores, waarvan men op zal hooren in Madrid.

D i e g o :
Heb ik 't je niet gezegd, Tomas? Nu begint het al. Heb ik 't je niet gezegd?

F a u s t o :
Neen, dan zie ik in, dat ik hier niet langer kan blijven, heeren. Ik wensch u goeden nacht.

(af)

D i e g o en T o m a s :
Goeden nacht - God zegene u.

(beiden af.)

Derde tooneel

Homero en Sancho komen op.

H o m e r o :

(torst een zware kruik wijn)

Het leven is zwaar als deze wijnkruik.

S a n c h o :

Dat is nu juist het onderscheid tusschen het leven en een wijnkruik: hoe zwaarder het leven is des te onaangenamer en hoe zwaarder een wijnkruik is des te aangenamer, wanneer men er tenminste aan denkt tijdig te rusten, de kruik te ontkurken en te drinken.

H o m e r o :

Waarachtig, dat is een goede gedachte.

S a n c h o :

Vooral ook, omdat de kruik, nadat wij gedronken hebben, steeds lichter wordt en dus steeds aangenamer draagt,

terwijl ook onze geest, hoe lichter hij wordt, doordat wij gedronken hebben, voortdurend in aangenaamheid toeneemt.

H o m e r o :
Dat is heel goed geredeneerd, Sancho. Hoe kom je toch aan die zuivere rede, die zoo weinig past bij een matig verstand?

S a n c h o :
Dat is de ondervinding, Homero, louter de ondervinding. Men moet echter veel gedronken hebben om zich voldoende ondervinding eigen te maken. Laten wij beginnen met op deze stoep plaats te nemen.

(Zij gaan zitten op de stoep van het groote heerenhuis)

En vervolgens de kruik ontkurken en drinken.

(zij nemen om de beurt een lange teug)

H o m e r o :
Het heeft moeite genoeg gekost om deze dikbuik tusschen de tralies door te krijgen. Maar laten wij vergeten wat voorbij is en ons in het tegenwoordige verheugen.

S a n c h o :
Zij is gekocht en duur betaald. Laten wij op den schenker drinken

(zij nemen ieder weer een flinke slok).

Maar om terug te komen op den moord, die ge gezien hebt en de moordenaars, die ge gesproken hebt, het is ongehoord, dat zich zulke tafereelen in de hoven en huizen van ons Alcala afspelen. Daaraan moet een einde gemaakt worden!

H o m e r o :
St..... St..... Dat begrijp je zoo niet. Luister - er moet daaraan geen eind gemaakt worden. Dat is eenvoudig een kwestie van gewoonte. Als wij er een einde aan maakten zou immers alles misloopen! Die moorden, die moeten wij hier juist hebben, begrijp je. Dat zal ik je later wel eens uitleggen. Maar nu geen woord meer over de zaken der stad. Ik heb mijn eed gezworen en alles staat reeds beschreven. Dat komt alles zoo langzamerhand wel tot stand, daar behoeft niemand zich verder mee in te laten. Maar laten wij voortmaken met de kruik, want ik hoor zulke vreemde geluiden achter mij

(kijkt om).

S a n c h o :
Maar Homero, ik begrijp volstrekt niet waar je op doelt.

H o m e r o :
Neen, neen, beste Sancho, ik laat niets los. Ik heb je reeds gezegd: het is nog maar een begin. Je zult nog heel andere dingen beleven. Dat is alles al in orde gemaakt en

uitvoerig besproken. Maar nu lijkt de duivel wel los te breken. Er schijnt ook in dit huis menige doode te vallen! Hoor! Hoor!

(men hoort in het huis vrouwen gillen; de deur gaat open).

Vierde tooneel

Vorigen, gedaanten, Isabel.(Een man, een vrouw met een shawl omwikkeld in de armen, rent de treden van de stoep af.)

H o m e r o :

(langzaam oprijzend)

O, Geest van dag of nacht, ontzie de stervelingen,
Die biddend voor uw poort zijn neergeknield!
Gedenk in uwe gunst de duistre zwervelingen
Voor wie gij u zoo lang verborgen hield.

S a n c h o :

Wees toch stil, Homero. Hoor daar roept iemand om hulp.

I s a b e l :

(verschijnt aan de deur, roepend)

Juan, Juan! Blijf hier, blijf bij mij!

(zij stormt de stoep af)

O! vreeselijk, wat zijn dat voor mannen?

(snelt de stoep weer op).

Vijfde tooneel

Homero, Sancho, Isabel, later Fausto.

H o m e r o :

St.... Daar komt een nieuwe geest aan!

S a n c h o :

Ach wat, jij met je geesten. Homero, dat zijn immers geen geesten. Dat is Isabel, die zich mooi heeft gemaakt, omdat zij een minnaar verwachtte, maar hij wist wel iets beters te krijgen en liet haar zitten.

I s a b e l :

Wat zijn dat voor mannen?

H o m e r o :

Neen, neen, Sancho, dat begrijpt ge verkeerd. Dit staat alles in verband met dien moord. Ik ben in het geheim; maar vertellen mag ik niets. Ik heb het stilzwijgen der samenzweerders op mij genomen.

Isabel:
Wat zegt ge, heeren? Een moord? Is er een moord gebeurd?

Homero:
Om Godswil zwijg, Sancho, Zwijg. Dit spook wil ons uithooren. De hemel verdoeme u als ge één woord uitbrengt.

Sancho:
Dat zal ik niet, Homero, ik zweer het u. Maar als ik iets in het midden mag brengen: het is in elk geval een vrouwelijk spook, want het spreekt als een lijstertje!

Isabel:
Wat zegt ge, mijnheer?

Homero:
Sancho, ik bezweer u, spreek niet tegen haar....

het kan met ons gedaan zijn als wij haar aanzien. Laten wij heengaan.

I s a b e l :

(tot zichzelf)

Die eene jongeling schijnt mij galant toe, die zal ik nasluipen.

S a n c h o :

(Homero op de been helpend)

Hoor, wat een leven, wat een geschreeuw. Wat een herrie!

(Fausto komt zonder hoed en met getrokken sabel voorbijvluchten).

F a u s t o :

Help! Help! Mij willen ze hebben! Moordenaars!

S a n c h o :

Heer in den hemel, daar hei je de moord weer!

(Isabel vlucht gillende de stoep op. Sancho, Homero voortslepend, verdwijnt haastig, met achterlating van de leege kruik.)

Zesde tooneel

Raphaël, Isabel.

R a p h a ë l :

(zwaait een guitaar als een knuppel boven zijn hoofd)

Waar is de kerel heengevlucht? Waar zit de dief, die mij mijn Flora ontroofde? Hé, Isabel, slordig, nutteloos wijf, heb je mijn Flora laten stelen? Zoo juist zag ik een man met haar in het duister verdwijnen, zij riep nog klagelijk mijn naam: ‘Raphaël! Raphaël!’ Toen schoot uit een donkere hoek een kerel met een rapier op mij af. Maar toen ik mij danig te weer stelde, heeft hij de wijk genomen. Mijn God, onze heele vreedzame stad lijkt vannacht wel dol geworden. Iedereen kermt en weeklaagt over een moord, die gebeurd moet zijn; maar niemand weet mij het rechte te vertellen. Diego liep ik zoo net tegen het lijf, die weet ook al van niets anders. Overal schijnt thans gevaar te duchten. En dat in een nacht, die zoo schoon was, dat ik van het mooie weer wilde profiteeren om mijn lieve Flora met maanlicht en muziek te bedde te brengen....

I s a b e l :

(hoonlachend)

De een verliest zijn lief, de ander zijn leven. Raphaël, troost u dat ge het laatste niet verloor

(smakt de deur dicht).

R a p h a ë l :

(wanhopig)

Slecht wijf! Zij durft nog een onbetamelijke spot met mij drijven, o, wee, o, wee, mijn arme Flora. O, wee, mijn arm lief!

(Terwijl Raphaël dit zegt is een luikje in het huis van Don Lorenzo opengegaan en een grijsaard hangt uit het raam door een telescoop te kijken om de sterren te bestudeeren volgens een kaart).

Zevende tooneel

Lorenzo, Raphaël.

L o r e n z o :

Ik zoek de Groote Beer. Hij staat toch aangegeven
Op deze kaart....

(hoort Raphaël's geschreeuw)

Wel heb ik van mijn leven....
Het beest schijnt ook te brullen, dezen nacht!
Wie had dat van een sterrenbeer verwacht?

R a p h a ë l :

(woedend opziend)

Het gansche sterrenheir, de duivel moge 't halen
En treffen jou en 't Beest met allerhande kwalen.
Zooeven meende ik nog als bruigom te fungeeren,
En thans loop ik hier rond - welhaast in bruigomskleeren
Doch zonder bruid - en 't schijnt, dat ik mij zeer vergis,
Wanneer ik nu nog hoop op wat verdwenen is.
De oogstnacht, die voor mij zoo vroolijk leek te worden,
Verloopt gelijk een disch, bedekt met leege borden.

L o r e n z o :

Wel, zoo bekommerd, buur - zoo laat nog in den nacht?
Houd op met uw geklaag of spreek een beetje zacht,
Want als de Schout u hoort, dan komt gij nog te lande
In 't rattenkeldertje, de gruwb're plaats der schande.

R a p h a ë l :

Ik ben toch niet een man, die altijd pleegt te klagen?
't Is mijn gewoonte niet om meelijden te vragen,
Maar dit is toch een zaak, die mij wel zeer piqueert:
Dat nu een ander zich in mijn plaats amuseert,
En bruiloft viert vannacht, terwijl ik loop te razen.
Wat heeft een andere stier in mijne wei te grazen?

L o r e n z o :

O, is het anders niet?... Dan hoeft ge niet te kermen,
Want ziet, het gras groeit rijk en weeldrig langs de bermen.
Uw stier krijgt wel genoeg op kosten van de stad
En vreet zich, als gij wilt, onmidd'lijk dik en zat.

R a p h a ë l :

Gij botterik, 'k bedoel dien stier toch overdrachtlijk.
Ik vind uw geestesstaat vrij laag en zelfs verachtlijk.
De stier ben ik, het gras is zij, is Flora, die beloofde,
Dat zij, dat ik, dat wij.... Vervloekt hij, die haar roofde.
Zij is nog maagd'lijk rein: ik zou de eerste wezen,
Wien 't was vergund met haar uit 't boek der min te lezen.

L o r e n z o :

Dan leest ge 'n andere keer - dat lezen heeft geen haast,
En doet 't dan bij dag - vóór gij den kaars uitblaast.

De nacht is volgens mij tot lezen 't minst geschikt.
Lees als gij morgen vroeg weer wat zijt opgekwikt.

R a p h a ë l :

Gij zijt niet eens in staat het simpelste te snappen,
En staat hier maar een vloed van woorden uit te flappen.
Het gaat hier om den *nacht*, die voor mij is verloren.
Ik zaaide kostbaar zaad en kaf maai ik voor koren.

L o r e n z o :

Dat is een hooploos ding, juist nu de graanprijs stijgt.

R a p h a ë l :

Het lijkt mij 't beste, dat gij nu maar verder zwijgt.
Het is al erg genoeg, dat ik zoo ben bedrogen.
Spaar mij uw zotteklap - uw meelij is gelogen.

(af)

L o r e n z o :

Zwaar straffe mij de Heer - of ben ik zòò bezopen? -
Als ik dáár met goed fatsoen een touw aan vast kan knoopen.

(sluit het venster)

Vierde tafereel

Het raadhuis-pleintje in maanlicht als in 't eerste tafereel.

Eerste tooneel

Sancho, Homero.

S a n c h o :

(hardloopend, Homero voortslepend, houdt eindelijk stil)

Hè, hè. Wie had gedacht, dat een mensch, die zat is, zoo zwaar kon wezen. Hoor je, Homero, ik kan niet meer. Wat een vlucht! Alsof de Duivel ons op de hielen zat.

H o m e r o :

(lallend en stotterend)

Hou me vast.... ja, dat was de duivel

(hij valt tegen het steenen walletje aan, laat het hoofd op de borst vallen en slaapt in.)

S a n c h o :

(kijkt hem aan, wrijft met de hand langs zijn kin)

Wat nu? Ik krijg hem niet verder. Daar ligt ie, paf als een wijnzak. Hij slaapt trouwens al. Maar als ik hem hier laat liggen, wordt hij òf straks vermoord of morgenochtend doodgetrapt. Men moet zijn naaste liefhebben. Wacht, ik zal hem maar over het steenen walletje gooien, dan ligt hij daar beneden zacht aan de bedding der rivier

(hij sjort Homero over het walletje en laat hem naar beneden vallen.)

Ziezoo! En nu goeden nacht, of liever: goeden morgen - O, God, daar is ie weer!

(Fausto stormt ademloos het plein op, als een dolle zijn sabel zwaaiend. Sancho neemt als de kippen de beenen.)

Tweede tooneel

Fausto, nachtwachts, later Raphaël.

F a u s t o :

(houdt hijgend stil)

Ik versta mij niet op den naam van lafaard. Mijn vlucht brengt schande aan mijn blazoen. Ik behoor mij te weer te stellen, gelijk een edelman betaamt. Laat ik hier plaats nemen en mijn toestand overdenken

(hij gaat op het walletje zitten en steekt zijn sabel voor zich in den grond.)

De geheele stad schijnt wel vol moordenaars en dieven. De vrouwen worden hier geroofd en de mannen vermoord. Wie had *dat* gedacht? En Juan, die mij uit Madrid meetroonde om deel te nemen aan zijn avonturen, verzekerde mij zoo vast, dat alles geheel gevaarloos zou verloopen.... Maar dat kan ik na mijn ervaringen van hedennacht moeilijk beamen. Ik ben hier al tweemaal naar het leven gestaan en het is alleen aan mijn menschlievendheid te danken, dat mijn rapier nog niet van bloed druipt. Opgepast, daar komen mannen

(grijpt zijn sabel.)

(Twee nachtswachts komen het pleintje over met een lantaren.)

D e e e n e :
Weet je het zeker, don Senilio?

D e t w e e d e :
Gij hebt toch ook verstaan, wat Don Hilario vertelde. Hij zeide toch immers: ‘Ga maar eens kijken in den hof van Cupido, daar liggen er een paar vermoord....’

D e e e n e :
Maar wij hebben niets gevonden dan drie aangebeten appels en wat steeltjes.

D e t w e e d e :
Ja, maar, die aangebeten appels en die steeltjes - heb je ze wel bij je, want het zijn onze documenten - toonen toch zonneklaar aan, dat er lieden in den hof zijn geweest, en waarschijnlijk hebben daar de moordenaars hun plannen gesmeed en onderwijl de appels gegeten.

D e e e n e :
Ge kunt gelijk hebben, don Senilio. Er moet iets gaande zijn. Ik herinner mij niet zulk een vreemdsoortige nacht in Alcala beleefd te hebben. Het oogstfeest is voorbij, maar de geheele stad schijnt nog op te zijn. Zoo even heb ik nog een paar dronken

jongelieden aangespoord naar bed te gaan. Maar zij zeiden ook al: Hou je mond maar. Straks word je vermoord. Ik begrijp er niet veel van, dat moet ik toegeven

(komen langs Fausto)

Goeden avond, señor. Maar zeg eens, wat zit ge daar met een sabel in uw hand? Daar moeten wij met u nader over spreken. Men loopt in Alcala niet met een getrokken sabel rond

als men niet iets kwaads in den zin heeft. Señor, gij weet bepaald meer van dien moord. Gij moet mee naar het gerecht om u nader te verklaren

(zacht tot Senilio)

Het zou een buitenkansje zijn als wij den moordenaar het eerst pakten.

Fausto:
Laat mij los. Ik ben niemand een verklaring verschuldigd en ik weet ook niet meer van jullie moord af dan dat men *mij* naar het leven heeft gestaan.

Nachtwachts:
Heeft men *u* naar het leven gestaan? Wel, dan moet ge eerst recht met ons mee, want dan kunt ge ons merkwaardige mededeelingen doen.

Fausto:
Ik wil er niets mee te maken hebben, zeg ik je. Ik moet vannacht nog door naar Madrid. Ik heb geen tijd. Als ge mij aanraakt, zal ik mij te weer stellen,

(slaat Senilio de lantaren uit de hand, gooit zijn rapier weg en zet het op een loopen)

Eerste Nachtwacht:
Verduiveld, wat een ruwe kerel. Waar is hij nou? Daar gaan onze 10 ducaten. Had je hem niet steviger vast kunnen houden, don Senilio? Want nu is er geen twijfel meer aan: dat was de moordenaar. Wie weet welk onheil hij nog elders aanricht!

Raphaël:

(komt op)

Flora, o Flora. Ik ben u kwijt. Geroofd zijt gij! Vermoord wellicht! Morgenochtend zouden wij getrouwd zijn. Wij zouden zelfs nú al op het stadhuis als gehuwd staan ingeschreven. Dat had Prudencio willen doen. Hij vond dat voorzichtiger voor het geval dat er iets tusschen kwam.

De Nachtwachts:
Wat zegt ge, mijnheer! Is uw bruid vannacht geroofd, wellicht vermoord? Wat zijn er toch vreeselijke dingen gebeurd heden nacht! Wat zal onze vreedzame stad daar morgenochtend van ophooren! En wij hebben zelf den moordenaar gezien en hem laten ontsnappen.

Raphaël:
Wat, heeren, hebt ge den moordenaar gezien? Was hij alleen, was de liefelijke jonkvrouw niet bij hem?

De Nachtwachts:
Hij was alleen, voor zoover wij konden nagaan. Hij had slechts een sabel in de hand en niet een jonkvrouw.

Raphaël:

O mijn God, maar dan is er geen twijfel mogelijk. Dan is zij vermóórd! O, ik word stapelgek. Ik heb al lang genoeg gewacht. Al twee maanden zijn wij aan elkaar beloofd geweest. Nu is mijn geduld ook uit. Ik trouw! Ik trouw! Met of zonder Flora, zeg ik je, ik trouw!

Een Nachtwacht:
Kan een man alléén huwen?

Raphaël:
Ik trouw nu dadelijk. En als zij op het stadhuis weigeren mij te trouwen, dan trap ik de heele tent in elkaar.

De Nachtwachts:
Niet zoo onstuimig, mijnheer. Niet zoo onstuimig!

Derde tooneel

Vorigen, Prudencio.

Prudencio:
Och, och, wat een nacht! Ik kan geen rust vinden. Heb ik 't niet gezegd: als dat maar goed afloopt.

Raphaël:
Wie is dat?

De Nachtwachts:
Het is don Prudencio.

Raphaël:
Is dat Prudencio? Uitstekend! Buitengewoon goed. Jou moet ik hebben. Je had geroepen kunnen wezen, mannetje.

Prudencio:

(verschrikt)

Hè, wat?

Raphaël:
Ja, ja, mijn beste kereltje. Jou moest ik juist hebben

(pakt hem bij den kraag).

Prudencio:

(angstig)

Ho, ho, ho, ho. Zeker, Edelman, zeker Ridder, waardige Heer. Mij moest u hebben.

Raphaël:

(laat hem los).

Luister, Prudencio. Ik wil trouwen. Morgenochtend vroeg - dat is over drie uur - wil ik getrouwd zijn,

P r u d e n c i o :
Hè hè; om u te dienen, waardige heer. Ik weet er van. Dat staat alles al op papier. Uw bruid en u hebben slechts hun handteekening te zetten en ‘ja’ te antwoorden.

R a p h a ë l :
Dat is het juist. De bruid kan niet meekomen.

P r u d e n c i o :
Hoe heb ik het nu, waardige heer? Is de bruid opeens lam geworden? Heeft zij het in de beenen gekregen? Van schrik zeker, over al die moordgeruchten, die vannacht in de stad rondgaan?

R a p h a ë l :
Zij is geroofd en wellicht dood!

P r u d e n c i o :
Heer in den Hemel. Is ze geroofd en wellicht dood? Och, och, op zoo'n aanvalligen leeftijd. Ja, ik dacht al: als dat maar goed afloopt met Raphaël en Flora. Als het van mij afhing, had ik jullie al vast als getrouwd ingeschreven. Had ik het maar gedaan, dan zou die verschrikkelijke historie zich wellicht niet hebben afgespeeld.

R a p h a ë l :
Luister, Prudencio. Nu heb ik besloten tòch te trouwen.

Prudencio:

Hebt ge reeds een nieuwe gezellin gevonden? En de vermoorde is misschien nog niet eens koud!

Raphaël:

Dat is het, Prudencio, ik trouw alléén.

Prudencio:

(ontsteld)

Alleen? Maar dat is ongehoord.

De Nachtwachts:

Nietwaar, Prudencio? Wij kunnen het meneer maar niet uit het hoofd praten.

Raphaël:

(pakt Prudencio weer beet en heft zijn hand op).

Maar nu geen praatjes verder. Je zult me trouwen of je zult weten wat het is: een ongelukkigen minnaar te tergen.

De Nachtwachts:

(tusschen beiden komend)

Hola, mijnheer, mijnheer! dat mogen wij niet toelaten, dat er nog meer menschen vermoord worden dan er al vermoord zijn....

Vierde tooneel

Vorigen, Diego, Hilario en vele anderen.

Diego:

(opkomend met Hilario)

Drommels, hier schijnt zich ook weer een ernstig tooneel af te spelen. Het is Prudencio, die wordt omgebracht. Wie had gedacht, dat onze onderneming zóó had mogen slagen. In plaats van één moordenaar en één vermoorde, die ik op mij had genomen te zoeken, zijn er nu al minstens tien van elk aan den gang.

(Er komen meer menschen op. Stemmen van Filiberto en Narciso: 'Wie? Wat gebeurt er? Is het werkelijk een moord? Is het toch doorgegaan? Wie is het?')

Diego en Hilario:

(dooreen)

Ja zeker, ja zeker. Niet één, wel tien, wel twintig moorden. Magdalena, Cupido, Homero, Sancho, Diego, Tomas, Prudencio, Hilario....

Diego:
Neen, neen. Diego niet. Hier is ie!

Hilario:
Om den donder niet. Hier sta ik.

Tomas:
Neen, neen.

Stemmen:
Nou ja, de anderen dan toch wel!

Prudencio:
O, God, hoe zal dat verder gaan. Ik ben al vermoord!

Carlos:
Dat is te ernstig, señores. Wij zullen den burgemeester gaan waarschuwen.

(Er zijn nog meer menschen gekomen, sommige maar half gekleed)

Stemmen:
Ja, ja, de burgemeester! Neen, neen, niet de burgemeester.

Carlos:

Ik ben al weg. Hij moet gewaarschuwd worden.

(af)

Hilario:

O, dartelheid der jeugd, 't Is immers onvoorzichtig den burgemeester te waarschuwen. Wie kan zeggen, welke maatregelen hij in gramschap over zijn gestoorden slaap nemen zal. Hij kan ons wel allen op staanden voet gaan ophangen,

Stemmen:

Ja, ja, neen, neen! Komt, snellen wij dien knaap achterna.

(Sommigen willen Carlos naloopen, anderen trachten weer het te beletten. Tumult en getwist. De vijf dwaze maagden komen van terzijde op)

De maagden:

(weeklagend)

Onze Juan is weg! Onze Juan is verdwenen. Wat is er van hem geworden?

Diego:

(hoffelijk op haar toetredend)

Weet ge 't nog niet? Vermoord natuurlijk, dames, vermoord!

De maagden:

O, mijn God!

(twee vallen in zwijm en worden door de anderen aan de kant neêrgelegd)

Eenige Boeren:

(komen scheldend aangestormd)

Sla ze dood, die gekken, die onwijzen; dát hebben ze nu van hun moord. Nu liggen ginder de menschen werkelijk met een mes in de borst op den grond

(dreigend tot Diego en Hilario)

Aan de galg moesten jullie,

(op de liggende vrouwen wijzend)

O, God, daar liggen er weer twee dood. Hier zijn ook al moordenaars aan het werk. Laten wij de vlucht nemen,

(botsen tegen andere verschrikte lieden op. De beide nachtwachts, die de menigte probeeren te bedaren, worden onder de voet geloopen. Gegil, gehuil, gejouw. De burgemeester, vergezeld van Carlos komt op met twee gendarmen en Don Napoleon, die gewapend is met een ganzeroer. Don Patricio gebaart heldhaftig midden in de hoop)

P a t r i c i o :

En nú gebied ik u het moorden te staken. Ik verbied u elkaar te vermoorden in Alcala. Ge verstoort de slaap van vreedzame burgers. Gendarmen, mikt met uw pistolen.

(de gendarmen mikken in het wilde op iedereen)

Wie het waagt de hand aan den ander te slaan, is een kind des doods. Stilte, mijne heeren, niets wil ik er meer van weten! Morgen zullen wij het onderzoek voortzetten. Bij daglicht zal alles veel beter uit te vinden zijn. Ik zal mijn maatregelen nemen. Maar gaan jullie nu allemaal naar bed. In mijn stad behoort orde te zijn en rust. Gendarmen, wanneer hier lijken zijn gevallen, laat ze dan opruimen. Zijn die dames ginds vermoord?

S t e m m e n :

Neen, zij zijn slechts flauw gevallen.

Patricio:
Breng ze dan bij en geleid ze naar haar woonstee.

(de menigte gaat uiteen).

Hilario:
In ieder geval, wat gebeurd is, is gebeurd. Laten wij gaan naar de herberg van Don Tomas - de oude is toch dood. - Vooruit, Diego, wij kunnen dan vrijelijk offers plengen ter eere van hen, die gevallen zijn voor de roem van Alcala.

Stemmen van Filiberto
e.a.: Ja, ja, leve Alcala!

(af)

Tomas:
O, lieve God, mijn herberg!

(rent ze achterna).

DOEK

Derde bedrijf

Het pleintje vóór het raadhuis (als in 't 1e bedrijf) in den morgen. De zon schijnt vroolijk.

Eerste tooneel

[Men hoort duidelijk eenige malen een haan kraaien].

H o m e r o :

(te voorschijn kruipend van achter het walletje)

Hè, hè, ik ben dronken geweest. - Vreemd gedroomd, ja, zéér vreemd gedroomd. Wat ook weer? Brrr ja! Laat ik er niet aan denken. Morsdood waren ze, allemaal vermoord, bloedende lijken. Nu, ik herinner mij aangenamer droomen dan deze. - En toch was het niet onvermakelijk. Zelfs prettig. Er kwam een wijnkruik in voor, zoo hoog als een toren, en die heb ik heelemaal leeggedronken. Ik geloof vast, dat dit géén droom was. - Kom slaperige schedel, word wakker. Zie, de zon schijnt. Het betaamt u thans, groote Homero, weer tot de waarachtige werkelijkheid terug te keeren

(gaat op den grond zitten).

Een heerlijke uitvinding, zoo'n zonnetje. Hij smaakte drommels goed, die wijn. Sancho en ik hadden hem gevonden. Hè, mijn keel wordt er droog van. Daar ginds is de herberg van Tomas. Alles schijnt nog dicht. Zou het zoo vroeg nog wezen? Kom, ik ga ze eens wakker roepen.

(luid)

Hola, don Tomas!

(alles blijft stil)

Hola, don Tomas!

(weer stilte).

Waarachtig. Dus het wàs geen droom? Dus dan is hij tòch dood. Dus dan is hij tòch afschuwelijk vermoord en zijn dochter ontvoerd en geslacht. Dus dan zijn ze tòch allemaal dood? Maar dat kan niet. Want als ze allemaal dood waren, dan zouden ze immers begraven worden en er is nog geen begrafenisstoet voorbijgekomen. Toch schijnt de stad mij ongewoon stil toe. - Dus dan is tòch iedereen vermoord. - Jij arme Homero, bent alleen overgebleven om de anderen een fatsoenlijke begrafenis te bezorgen. Nou een vroolijk werkje is het niet. En bovendien, maar dat is waar ook: zijn ze niet juist allemaal vermoord voor de roem van Alcala? Juist, allemaal vermoord zijn ze voor de roem van Alcala. En ik, Homero, de dichter en zanger, ben

overgebleven om hun heldendood te vereeuwigen in een ballade ‘De roem van de moord van Alcala’, gelijk mij opgedragen is te doen. Zoo zijn deze ingewikkelde

zaken dus vrij eenvoudig uit te leggen, te meer omdat de Voorzienigheid zich onze afspraak blijkbaar indachtig is geweest. Of.... is het toch maar een droom? Is ook dit, van die roem, maar een droom? - Hè, hè, nou wou ik alleen nog maar weten: ben ik nou wel nuchter of ben ik het niet! de wereld kan er soms verbazend raar uitzien, als men niet op tijd nuchter weet te wezen....

(vleit zich in 't zonnetje neer en slaapt in).

Tweede tooneel

Homero, Tomas.

[De herbergdeur gaat open].

T o m a s :

(met een slaapmuts op, rondkijkend)

Hé, daar riep toch iemand? Maar ik zie niets. Wat een nacht. Ik heb zwaar gedroomd. Wat heb ik al niet beleefd. Ik was bepaald verwonderd mij zelf vanmorgen op bed te vinden, wel is waar in de kleeren, doch met mijn slaapmuts op, wat bewijst, dat ik toch werkelijk naar bed ben gegaan en niet met vreeselijke avonturen op straat heb rondgezworven, zooals ik bij het ontwaken vast meende. Stel je voor, dit droomde ik allemaal: mijn dochter geroofd, ik zelf vermoord. En Homero en Sancho ook en nog een heeleboel anderen. Hu! verschrikkelijk. En ik, die anders nooit droom. Maar gelukkig: het is niet waar. Ik zelf leef nog en mijn dochter is veilig in mijn huis; zij heeft mij daareven zelf gewekt. Ja, ik heb te veel wijn gedronken op het oogstfeest en toen ben ik in slaap gevallen. Wat daarna kwam, dat is niet gebeurd, maar dat heb ik gedroomd. Vreemd, en ik herinner het mij toch zoo helder! Wacht, ik zal Magdalena eens ondervragen, wat we gedaan hebben nà het oogstfeest. Maar, gekheid, wij hebben na het oogstfeest niets gedaan, alleen geslapen. We hebben allemaal wat te veel gedronken en toen ik naar bed wilde, heb ik alleen nog maar mijn wollen muts kunnen opzetten en ben toen ingeslapen. Zóó is het geweest! Maar wie ligt daar? Waarachtìg, het is Homero. Is hij ook dronken geweest? Hij is zeker den weg naar huis kwijtgeraakt en heeft hier maar verder overnacht.... Ik zal hem toch maar eens even aanstooten.... als hij nu eens tòch dood was.... Maar ik mag er niet aan denken.

(Homero aanstootend)

Mooi

weer vandaag, don Homero. Wel geslapen en goed uitgerust? Wij hebben inderdaad in jaren niet zoo zorgeloos feest gevierd. Maar de oogst was ook bijzonder geslaagd. Alle wijngaarden zijn leeg en wij hebben zelfs niet eens op de kleine vossen behoeven te schieten, die anders zooveel schade aan de oogst toebrengen.

H o m e r o :

(hem aanziend)

Weet jij ervan, Tomas? Bèn jij vannacht vermoord?

T o m a s :
Hemel, heb jij ook al zoo vreemd gedroomd?

H o m e r o :
Dus jij ook, Tomas? Jij hebt ook gedroomd, dat we beiden vermoord zijn?

T o m a s :
Gelukkig heb ik het maar gedroomd, want daar je mij aanziet en antwoordt, bewijs je, dat je leeft en niet vermoord bent.

H o m e r o :

(bedenkelijk)

Dunkt je het dan niet mogelijk, dat ik een geest ben?

T o m a s :

(schrikt, en lacht dan)

Haha! Je bent te dik voor een geest, Homero. Geesten zijn mager. Geesten zijn altijd mager. Dat komt uit ook, want zij moeten op hun eigen vet teren. Bovendien, zij mogen maar weinig volume hebben, anders kunnen zij niet zweven. Maar het is toch wel een bewijs, dat er iets met mij voorgevallen is, dat ik over geesten praat, want daar ben ik anders veel te verstandig voor.

H o m e r o :
Het komt mij toch voor, dat ik vannacht vele geesten heb gezien.

T o m a s :
Mij eveneens, Homero. Dat zal iets in den wijn zijn geweest. Pas gebottelde wijn kan een mensch soms vreemd naar het hoofd stijgen.

H o m e r o :
Dat kan het geweest zijn. Maar ik geloof er niet aan, Tomas.

T o m a s :
Aan wat geloof je niet, Homero?

H o m e r o :
Dat het alleen maar de wijn geweest is, Tomas.

T o m a s :

Kom, laten wij onzen dag nuttiger besteden en niet langer over gedroomde dingen praten. De tijd van feestvieren is voorbij en de tijd van werken weer aangebroken. Magdalena, ruim de glazen eens op, en kijk eens na wat er gebroken is. De heeren zijn gisterenavond niet uit den herberg weg te krijgen geweest en Hilario en Diego waren de dolsten.

Derde tooneel

Vorigen, Sancho.

Sancho:

(komt gejaagd het plein over; tot Homero)

Ach mijn goede vriend Homero! Gij leeft dus waarlijk nog? Ik heb geen rust kunnen vinden, sinds ik u alleen in die greppel heb achtergelaten. Ach, ach, wat een nacht is dat geweest!

Homero en Tomas:
Dus hìj ook al! Vertel op, wat heb je gedroomd?

Sancho:
Ik heb niet gedroomd. Ik heb den ganschen nacht buiten gezworven op vlucht voor de moordenaars. Jij ook Homero en jij ook Tomas.

Tomas en Homero:

(elkaar aanziend)

Wij? Vertel op, wat je weet van moordenaars.... Dus.... toch....?

Sancho:
Zijt ge dan al vergeten, heeren, dat vannacht de geheele stad in opschudding was door het noodgeschrei van arme vrouwen en kinderen, die bloedig werden omgebracht? Zijt ge dan vergeten hoe gij Tomas, met Diego, de eerste lijken waren, die onder moordenaarshand vielen?

Tomas:
Sancho, ik heb de zelfde droom gehad als gij. Een gemaskerde, die mijn dochter roofde, viel mij aan met een degen en ik meen, als ik mij goed herinner, dat ik daarna een lijk was. Maar stel je gerust, het was iets in den wijn.

Sancho:
Neen, neen, ik weet het zeker. Homero en ik zijn nog de geheele stad doorgevlucht om aan de moordenaars te ontkomen. Homero kon niet meer verder, zijn beenen begaven hem: hij had ook een geheele wijnkruik leeggedronken, en toen heb ik hem maar achter het walletje in de greppel geworpen, uit vrees dat de moordenaars hem nog vinden zouden en vermoorden. Maar gelukkig, hij is gespaard gebleven, den Hemel zij dank.

Tomas:

(nadenkend)

Vreemd, vreemd....

H o m e r o :

Ja, het is zeer vreemd. We hebben allemaal hetzelfde gedroomd. Dat ik in die greppel gelegen heb, dat klopt, want ik kom er juist vandaan.

T o m a s :

Maar, heeren, laat ik u het bewijs leveren, dat het nochtans alleen iets in den wijn is geweest. Mijn dochter Magdalena, die gij geroofd en vermoord waant, is hier. Ik ga haar roepen. Magdalena!

Vierde tooneel

Vorigen, Magdalena.

Magdalena:

(aan de deur)

Ja, vader. Riep u mij?

Homero en Sancho:

(fluisterend)

Waarachtig, zij is het....

Tomas:
Mijn dochter, spreek thans zelf. Zijt gij vannacht geroofd en vermoord?

Magdalena:

(smeekend)

Ach, vader!

Tomas:
Ziet gij wel, hoe de gedachte alleen al haar tranen ontlokt? Het arme kind is te teerhartig om zich zulke zaken zelfs maarte kunnen voorstellen....

Homero:
Señora, waart gij het niet, die gisterennacht ondanks de smeekbeden van uw vader, door een gemaskerde met een rapier werd geroofd en waarschijnlijk omgebracht?

Magdalena:

(smeekend)

Ach, don Homero!

Sancho:
Ja, het is wreedaardig om van zulke dingen tot haar te spreken. Laten wij haar niet met onze nachtmerries kwellen. Het voornaamste is: zij leeft en is ongedeerd!

Tomas:
Dat zeg ik ook, vriend Sancho. En nu heeren, geen ijdel gepraat meer, laat ons aan het werk gaan. Een enkel glas wijn ten afscheid is den heeren welkom?

(allen naar binnen).

Vijfde tooneel

Patricio, Napoleon, later Prudencio.

P a t r i c i o :

Ik bezweer u, don Napoleon, dat ge mij niet langer van mijn voornemen zoekt af te brengen. Als burgemeester van deze stad Alcala heb ik op haar te passen, en wanneer er zulke ernstige dingen blijken voorgevallen als hedennacht, dan is het mijn plicht maatregelen te treffen, dat zij zich niet meer herhalen. Als gij dit een grap meent, dan ben ik toch van oordeel, dat het een misdadige grap is, waarvan op het oogenblik nog niet eens vaststaat of zij inderdaad wel geheel zonder bloedvergieten is verloopen. Temeer, daar ik met eigen oogen de gevallenen heb zien liggen.

N a p o l e o n :

Maar die señoras waren toch alleen bezwijmd,

waarschijnlijk geschrokken door het voor Alcala zeker ongewone tumult....?

P a t r i c i o :
Ik zei u al, don Napoleon, ik denk er het mijne van! En er kunnen geen verdere zaken worden afgehandeld vóórdat de algeheele veiligheid in de stad is hersteld en leven en dood der burgers gewaarborgd.

P r u d e n c i o :

(sluit zich bij hen aan)

Goeden morgen, señores, Goeden morgen, don Patricio ilustre. Gij hebt mij vroeg laten roepen. Dat staat zeker in verband met vannacht. Wat een verschrikkelijke nacht. Ik tril nog in mijn beenen als ik er aan denk. Had men maar naar mij geluisterd. Ik heb het wel gedacht. Zeide ik niet: als dat maar goed afloopt?

P a t r i c i o :
Wij begeven ons naar ons edel raadhuis om te overdenken welke maatregelen wij thans te nemen hebben, opdat de rust in de stad gewaarborgd blijve en niet meer zooals gisterenavond in gevaar gebracht.

P r u d e n c i o :
Het is zeker, dat onze maatregelen zéér doeltreffend behooren te wezen en dan ook dronken schelmen straffen, die mij in het holst van den nacht onbetamelijke eischen stelden.

N a p o l e o n :
Welke onbetamelijke eischen stelde men u dan, don Prudencio?

P r u d e n c i o :
Stel u voor, don Napoleon. Don Raphaël, ridder de Matarante - u weet wel, zijn huwelijk was voor vanochtend aangekondigd - greep mij midden in den nacht op straat aan, bewerende dat hij mij hebben moest en verlangde, dat ik hem onmiddellijk, en wel alléén - hoort u, alléén - zou doen huwen. Wie heeft ooit zoo'n zotternij gehoord, die slechts in een door drank beneveld brein kan opkomen. Toen ik dan ook, vanzelfsprekend, weigerde, heeft hij mij geslagen.

P a t r i c i o :
Dat is zeker erg. Hij zal nog langer moeten wachten, want er wordt vanochtend niet getrouwd en er worden vanochtend geen andere zaken in mijn stad afgehandeld, vóórdat deze zaak van vannacht volkomen is opgehelderd en haar gevolgen zijn vastgesteld.

P r u d e n c i o :
Edelachtbare, dan zult u hem toch wel zelf mededeeling daarvan willen doen, want anders dan krijg ik weer de klappen.

P a t r i c i o :
Wees gerust, Prudencio, u zal geen haar gekrenkt worden. Ga inmiddels de beide nachtwachts halen en zeg den

eenen zijn trommel mee te brengen. Ik wil mijn stad om mij vereenigd zien, want ik ga haar een proclamatie voorlezen, die ik heb opgesteld.

(Prud. af).

(Patr. en Nap. gaan in het raadhuis).

Zesde tooneel

Diego, Cupido, later Prud. en nachtwachts.

D i e g o :

(komt op met Cupido)

Een ongeluksnacht, zoo bloedig als de Bloedbruiloft, mijnheer.

C u p i d o :
Dus gij hebt het ook vernomen?

D i e g o :
Vernomen? Meer dan vernomen. Veel meer, ik heb gedronken!

C u p i d o :
Ge moogt anders blij zijn nog levend rond te loopen.

D i e g o :
Ja, ja, dat ben ik - ik bèn blij. Je kunt 't mij aanzien. En tòch is er iets vreemds in. Wij zijn de roem en de ontzetting ontwend. Ik voel me tenminste eenigszins nevelig in het hoofd. Maar wat komt daar aan?

(Prudencio met de beide nachtwachts, de eene als trommelslager gekleed).

P r u d e n c i o :
Een oogenblik! Ik snel naar den burgemeester.

(Don Patricio en Don Napoleon verschijnen op de stoep. Prudencio reikt den omroeper een papier. De tamboer begint een geweldige tromroffel).

Zevende tooneel

Overheid en Burgerij.

[In de huizen worden ramen opengeworpen, menschen in meer of minder négligé vertoonen zich daar of aan de deur. Verward geroep: 'Is dat schrikken? Wat gebeurt er? Begint 't al weer? Laat ons toch slapen!' Verscheidenen zijn toegeloopen. Tomas, Sancho, Homero en Magdalena, komen uit de herberg, hun wijnglas in de hand.]

De omroeper

(hard en heesch schreeuwend):

'*Burgers van Alcala*'.

'Er zijn hedennacht in onze geliefde en geëerde vaderstad Alcala groote misdaden geschied, die met zware penitentiën bestraft behooren te worden. Het is der wijsheid van ons geacht stadsbestuur ingevallen, om, ter opheldering van de duisternis, die thans in deze zaken heerscht, door middel van een volks-

bijeenkomst op het stadhuisplein vast te stellen, wie der burgers vannacht wreedaardiglijk is omgebracht, mitsgaders aanwijzingen, die kunnen leiden tot het vatten der vermoedelijke moordenaars, voor het geval, dat deze niet alreeds, gedreven door een zoodanig berouw over het door hen aangericht onheil, zich zelf ter beschikking der gerechtigheid hebben gesteld. Dus, burgers van Alcala, verzamelt u ten spoedigste op dit plein, opdat het recht zijn loop hebbe.

De Burgemeester van Alcala voornoemd:
PATRICIO DE LA NAVE.

(Geroep: 'Dat is juist, dat is héél juist, dat bewijst beleid. Leve onze burgemeester, don Patricio de la Nave!')

Homero, Sancho en Tomas:

(elkaar aanziend)

Mijn hemel! Het is dus tòch waar! Tomas, Tomas, het was *niet* de wijn. Wij hebben niet gedroomd en zijn niet dronken geweest. Het was waar!

Patricio:
Thans gaan wij het volk verzamelen. Don Prudencio, laat de klerken in het midden van het plein de tafel opstellen. De raadzaal is te klein om de menigte te bevatten. Breng ook mijn hooge raadszetel, dan zal ik daarop plaatsnemen.

(Steeds meer volk stroomt samen. Twee gendarmen houden een kring open zoodat de voorgrond voor het publiek zichtbaar blijft).

Patricio:

(tot een klerk)

En laat ook het doodenregister aandragen, opdat de vermoorden onmiddellijk bijgeschreven kunnen worden. -

(opstaande):

Mijne burgers, zijt gij allen om mij verzameld? Zoo luistert allen aandachtig naar mij. - Onze stad was een vreedzame stad. Onze stad was een rustige stad, een gelukkige stad. Zij was tevreden met zichzelf. Zij begeerde niets dan zichzelf. Als door een aardbeving is echter dezen nacht haar rust, haar vrede, haar geluk geschokt. Dolzinnige moordzuchtigen zijn door haar straten getrokken, daartoe waarschijnlijk aangemoedigd door den dronken praat van jongelieden, die op het oogstfeest bij een glas wijn domme en dwaze voorspellingen hebben gedaan en de voor misdaad gunstige atmosfeer van onrust geschapen. Er schijnen inderdaad vele personen te zijn vermoord. Sommigen spreken van tien, anderen van twintig. De beste wijze om zekerheid te verkrijgen lijkt mij dat zij, die een

vrouw, een man, een kind of een bloedverwant vermissen, naar voren treden en daarvan aangifte doen....

(Niemand verroert zich).

Laat niemand bevreesd zijn vrijuit zijn mededeeling te doen. De bedoeling is thans, dat vastgesteld wordt wie zijn omgebracht en in het doodenregister kunnen worden bijgeschreven.

(Don Lorenzo treedt naar voren)

Don Lorenzo, spreek vrijuit. Mist gij een vrouw, een kind?

Lorenzo:
Zeker mis ik ze, Edelachtbare, want....

Patricio:
Don Napoleon, schrijf terstond bij: 'Gestorven zijn....'

Lorenzo:
Zij zijn niet gestorven, Edelachtbare, want zij zijn voor mij nooit geboren. Ik ben ongehuwd.

Patricio:
Streep dan door, don Napoleon

(kwaad tot Lor.)

Maar wat hebt ge mij dan te zeggen, don Lorenzo, dat verband houdt met mijn verzoek?

Lorenzo:
U Edelachtbare vergeve het mij, een oud man. Maar ik stond hedennacht naar de sterren te kijken en ontdekte opeens dat de Groote Beer weg was. Kan dit niet in verband staan met uw moord?

Patricio:
Wat zegt u, was de Groote Beer vannacht weg? Hm! Dat kan ongetwijfeld een diepere beteekenis hebben, die misschien wel licht brengt in deze duistere affaire. Ga voort.

Lorenzo:
De Groote Beer was volstrekt onvindbaar, Edelachtbare.

Patricio:
Dat is vreemd, zéér vreemd. Welke symboliek moet ik aan deze gebeurtenis toekennen? Don Napoleon, kom mij te hulp, ik zie geen weg in al deze verwarringen.

Napoleon:
Edelachtbare, ik zie er volstrekt geen symboliek in. Laat de Groote Beer onvindbaar blijven. Ik zie er ook geen weg in. Laten wij er maar gerust geen weg in zien, het doet niets ter zake, dunkt mij.

P a t r i c i o :
Goed dan! Don Lorenzo, wij danken u voor uw mededeeling, maar wij zullen er geen gebruik van maken. Kan er niemand mij dan iets zekers zeggen over de dooden?

(Don Raphaël treedt voor).

P a t r i c i o :
Ah! Raphaël. Klerk, neem uw pen op en schrijf.

R a p h a ë l :
Ik wil trouwen, Edelachtbare.

P a t r i c i o :
Messire Raphaël, wat ik u bidden mag, geen scherts op dit ernstige oogenblik.

R a p h a ë l :

Maar het is geen scherts, Edelachtbare.

P a t r i c i o :

Wanneer het geen scherts is, past het u toch niet op dit tijdstip van rouw over zulke aangelegenheden te spreken. Hoewel ik mij uw haast kan begrijpen nu dood en verderf om ons waren, mag ik u thans tot mijn spijt toch niet ter wille zijn. Dus....

P r u d e n c i o :

Edelachtbare. Misschien wilde hij u mededeeling doen over zijn bruid, die, naar ik gisteren uit zijn woorden meende te kunnen opmaken, dood is of gestorven.

P a t r i c i o :

Ah, is ze dood? Klerk, schrijf dan op: gestorven mejuffrouw Flora Rosita, in den aanvalligen leeftijd van....

(Een paar stemmen uit het publiek: 'Neen, neen, houdt op. Zij is niet dood, zij leeft. Zie ginds, bij die groep maagden, die daar nader komen. Zij is het!')

R a p h a ë l :

(met een schreeuw, opspringend):

Flora! Flora! Waar is zij?

F l o r a :

(nader snellend)

Raphaël!

R a p h a ë l :

(toeschietend)

Flora! Flora, zijt gij het? Leeft gij? Zijt gij niet dood? Wordt gij mij weer geschonken?

S t e m m e n :

Welk een vreugdig wederzien! Welk een opstanding der dooden. Het is geweldig!

R a p h a ë l e n F l o r a :

(treden vóór den burgemeester):

Zie, wij hebben elkaar weer gevonden. Zij leeft: Laat ons gelukkig zijn! Wacht niet langer met ons te huwen. Laat het huwelijk doorgaan!

N a p o l e o n :

(tot don Patricio, die aarzelt)

Edelachtbare, zie, de dooden hebben hun deel gehad. Gun thans den levenden het hunne!

P a t r i c i o :

Maar ik kan het niet begrijpen. Is er dan waarlijk niemand dood? Maar dat is toch onmogelijk. Hoe kan er een moord bestaan, wanneer er niemand is, die vermoord werd? Wij zijn hier toch te zamen gekomen om den moord vast te stellen en de vermoorden op de doodenlijsten bij te schrijven? Dat laat ik mij niet ontnemen: dat een verschrikkelijke gebeurtenis, waarvan mijn leden nog trillen, *niet* heeft plaats gehad en al mijn angst, verontrusting en de opwinding enradeloosheid mijner burgersslechts *bedrog* zou gegolden hebben. Geen moord in Alcala, geen dooden?

D i e g o :

(tot Homero)

Wat een treurmare. Geen moord, geen dooden. Homero, Homero, het is droevig, droevig.

H o m e r o :

Alles loopt mij in het leven tegen. Ik weet het wel. Nu zal de ballade, die mijn levenswerk en roem ging worden,

niet geschreven worden. Al tweemaal ben ik heden bedrogen

Napoleon:

(tot Patr.)

Edelachtbare, verzoen u met de werkelijkheid. Gij zijt wel een vreemd burgervader, die verdrietig zijt over het feit, dat uw burgers er het leven hebben afgebracht.

Patricio:

Ge hebt gelijk, don Napoleon. Maar de overgang, was te plotseling. Nu goed dan, laat ons dan met andere zaken een aanvang maken

(opstaand):

Welnu, mijn geliefde burgers. Met aandoening in het hart heb ik u blijdere tijdingen te geven: *Ten eerste:*

Gij allen zijt nog in leven. Niemand wordt vermist, dus niemand is dood. Zij, die dood waren, hebben elkaar nog tijdig weer gevonden, vóórdat zij onherroepelijk op den doodenlijst waren bijgeschreven.

Ten tweede:

kondig ik u hierbij aan dat zoo aanstonds Don Raphaël, caballero de Matarante in den echt zal worden verbonden met zijn bruid señora Flora Rosita.

De menigte:

Hoera, hoera! Er wordt getrouwd. Er wordt weer getrouwd! Welk een treffende keer hebben de zaken genomen. Er wordt niet begraven of opgehangen, zooals wij dachten, maar er wordt getrouwd!

Hilario:

Dat komt soms wel op 't zelfde neer, doch fiat!

(Prudencio beveelt den klerken tafel en stoelen en boeken naar het stadhuis terug te brengen, terwijl sommigen Don Patricio de hand drukken, anderen Raphaël en Flora omringen en feliciteeren. Verheugde stemming alom).

Prudencio:

(met stemverheffing)

Thans is het trouwen aan de orde. Wie getrouwd wil worden, verzamele zich voor het stadhuis. Hij zal aanstonds binnengeroepen worden.

(De menigte vormt zich, al pratend, tot groepen.)

Achtste tooneel

Juan, Ernesto, maagden, bruidegoms.

J u a n :

(is naderbij gekomen met Ernesto en begeeft zich onder de wijze en dwaze maagden)

Vriendinnen, luistert. De gelegenheid tot trouwen wordt heden weer opengesteld. De donkere hemel is verhelderd. Gaat het leven weer genieten! Talm niet vóór uw jeugd verwelkt is. Ik ken de geheimen van uw hart. Gij weet wat ik u zeggen wil. Gij hebt mij allen dezen nacht

een bekentenis gedaan! Daaraan wil ik u thans herinneren. Gij wildet huwen. Welnu, gij *zùlt* huwen. Gij Venus, gij spraakt mij van Cupido, gij Magdalena werd met Hilario tezamen gedacht, gij Rosa met José, Isabel met Sancho, Elena met Napoleon, Laura met Carlos, Clara met Prudencio, Eva met Filiberto en gij Bianca met Diego.

Venus:
Ik begeer slechts u, Juan!

Magdalena:
Neen, mij hebt ge geschaakt.

Elena:
Neen, neen, mij hebt ge gevraagd!

(Maagden roepen dooreen: 'Ik, ik, ik!').

Juan:

(de handen ineenslaand)

Ik kan u toch niet allemaal huwen, mijne vriendinnen, en daarom huw ik géén van u. Huw met den man, die u begeert! Welnu, ik zal 't voor u regelen. Gij zult nog heden getrouwd zijn - nu of nimmer!

Wijze maagden:
Ja, ja, wij willen huwen! God vergelde 't u, Juan!

Dwaze maagden:
Neen, neen! wij willen niet. Slechts jou, Juan wil ik - neen ik - neen ik -

(getwist en gejoel).

Ernesto:
Vriendinnen, luistert toch naar reden.

Juan:
Ja, mijn vriendinnen, begrijpt ge dan niet, dat ge beter doet vandaag nog te huwen? Uw bruiloftsnacht met mij is voorbij. Werp u thans in de armen van uw echtgenoot, opdat gij niet, te laat, het slachtoffer worde van uw eigen liefdesdaden.

Dwaze maagden:
Berusten is het eenige, wat ons te doen staat. Het zij zoo! Wij willen huwen, Juan, met onzen echtgenoot. Wij willen, wij willen!

Juan:

(opspringend)

Zingen wij dan het bruiloftslied! Alles is in orde! Lang leven de bruiden! Ik zal u met bloemen bekransen, want mijn geliefden blijft ge toch!

E r n e s t o :

Juan....!

J u a n :

Ja, Ernesto, zij blijven mijn geliefden, al sta ik ze thans af aan haar wettigen echtgenoot.

V e n u s :

(stormt op Cupido af)

O, Cupido, zijt gij daar, mijn bruidegom!

(omhelst hem).

(De andere maagden vallen eveneens haar bruidegom om den hals, hun woorden van liefde en trouw toeroepend).

D e b r u i d e g o m s :

(dooreen)

Wat is er? Wat gebeurt er? Bruidegom? Geliefde? Ben ik dat? Wat wilt ge? Mij huwen?

Bemint gij mij? Zijt gij het? Vroeg ik u? Waart gij dat? Is dat schrikken? Hoe meent u?

J u a n :
Ja, ja, ik houd mijn belofte! Mijne heeren, houdt gij de uwe!

H o m e r o :
Hoe schoon! Hoe ontroerend! Welk een passie. Dat is oprechte liefde....

D i e g o :
Mijn vriend, ik ga trouwen! Had je dat ooit gedacht - ik ga trouwen!

H i l a r i o :
Ik ook. Ik ga ook trouwen!

(bruidegoms roepen dooreen: 'ik ook, ik ook').

J u a n :
Gij ziet het, heeren, uw bruiloft is gereed. Begeeft u thans allen naar het stadhuis en laat uw huwelijk inzegenen. Zie ginds, twee gelukkige menschen, Raphaël en Flora, die elkaar tot over het graf bemind hebben, staan daar reeds wachtend op de stoep, popelend van ongeduld. Begeeft u in paren, twee aan twee achter hen

(bruiden en bruidegoms doen zoo en begeven zich naar het stadhuis, tusschen twee rijen door, die de menigte gevormd heeft. Zij worden toegejuicht. Vroolijkheid alom).

J u a n :

(terzijde)

Heb ik het niet gedacht? Het is een best stadje, maarde burgers zijn dwaas.

H o m e r o :
Geen moordballade zal het worden, maar een bruiloftslied

(hij zet zich neer aan de herbergtafel en reciteert prevelend wat hij neerschrijft).

(Men ziet de paren den eenen kant de stoep opgaan en den anderen kant weer afkomen. Sommige paren dansend en juichend met hun waaiers zwaaiend).

Negende tooneel

Allen.

E e n i g e n :

Thans zijn wij allen gehuwd. Wat nu?

H i l a r i o :

(met Magdalena aan de arm, tot de anderen).

Inderdaad, mijn vrienden! Laat ons deez' heugelijke gebeurtenis niet zonder spel en dans beëindigen. Wij moeten nog één kleine feestelijkheid hebben, voordat wij naar onze woonsteden terug keeren. Ik heb mij een scherts uitgedacht, waarop Homero zelfs jaloersch zou wezen, een zinspreukige allegorie, die de feiten van heden

in woord en beeld brengt. Wilt gij van mijn plan nader hooren?

De anderen:

(luidruchtig)

Ja, ja, spreek op! Laat ons de heugelijke gebeurtenis met spel en dans beëindigen, dat is zéér goed.

Hilario:

Welnu, luistert dan, mijn vrienden en vriendinnen. Mijn scherts zal heeten: ‘De ontknooping der Alcala'sche moordverwarring’, gedachtig aan de feiten van dezen nacht, waaronder wij te moede waren alsof een zeer ingewikkeld misverstand ons een vreemde verdwazing der redelijkheid oplegde; zoodat alleen het machtig en natuurlijk verstand der menschen en hun onverwoestbare vreugde in het leven de bedreiging van dood en verderf heeft kunnen afweren. Vieren wij deze gelukkige ontknooping met een kleine allegorie, waarin zal worden voorgesteld hoe het wijze verstand tenslotte zelfs den dood heeft gekneveld en verbannen uit onze bedreigde vaderstad.

Allen:

Welk een denkbeeld. Welk een scheppende geest! Maar dat is uitstekend! Laten wij dadelijk een aanvang maken!

Hilario:

Goed dan. Wij beginnen. Don Tomas, improviseer gij met uw stoelen en tafels hier snel een kleine schouwburg, dan zal ik met Diego en Homero het stuk ijlings instudeeren en zelf de souffleur zijn. En Tomas, vergeet vooral den wijn niet.

Tiende tooneel

(tevens naspel)

Homero, Diego, Hilario en de overigen.

I

De Dood:

(Homero met een wit laken over het hoofd)

Ik bende Dood, de Dood, de Dood!

Diego:

(tot Hilario, die terzijde staat)

De spanning in de stad is groot.
De burgers kijken uit vannacht
Wie voor de roem wordt omgebracht.

De Dood:
Wat hoort mijn oor? Wat zoete wijs.
Dit is een werkje voor mijn zeis.

D i e g o :

(tot Hilario)

Maar 't blijft voor ons een zware taak,
Al is 't ook voor de goeie zaak!

D e D o o d :

(gaat naast hem staan)

Ik ben de Dood, verstaat gij wel.
Ik doe graag mee in 't moord'naarsspel.

D i e g o :

(opziend)

Wel, Dood, jij komt precies van pas,
Alsof je opgeroepen was.

D e D o o d :
Dat dacht ik al, mijn brave ziel.
Dat hier wel wat te sterven viel.

D i e g o :
Ik neem uw hulp met vreugde aan.
Mij dunkt: de moord kan nu bestaan.

D e D o o d :
Ik doe, wat jij van mij verwacht;
Aan wie had je al zoo gedacht?

D i e g o :
Da's juist het kardinale punt.
Ik hoop, dat jij mij helpen kunt.
Van niemand ondervond ik last,
Bij ieder was ik vriend of gast;
Een keus lijkt mij dus hachelijk
En, nu je 't vraagt, belachelijk.

D e D o o d :
Kom, kom, je weet, dat alles went.
Je doet alsof je heilig bent,
Terwijl ik toch heel zeker weet
- Misschien ben ik wat indiscreet -
Dat jij als mensch nu niet bepaald
Een krans van heiligheid uitstraalt.

D i e g o :
En tóch ben ik geen kwaaie vent,
Maar dat is zeker: alles went,
En moordenaar te zijn is iets,

Dat schaadt een mensch zijn inborst niets. -
Wanneer ik 't kind bij name noem:
Het gaat tenslotte om de *roem*.

De Dood:
Wien wou je dan de strop omdoen,
Of klopt dat niet met je fatsoen,
En werk je liever met vergift
Of met een sabelhouw in drift?

Diego:
Het is misschien heel ouderwetsch,
Maar ik voel meer voor een kartets.
Wanneer je daarvan bent voorzien,
Lever mij dan een stuk of tien!

De Dood:
Zeg, denk jij soms dat ik, de Dood,
Een zaakje drijf in kruit en lood?
Ik ben bezoldigd ambtenaar
Van God, den grooten Zegenaar -
En verder in mijn vrijen tijd,
Dien ik den Helschen Majesteit.

Diego:
Dan leg ik mij bij alles neer,
Wat gij beslissen zult, mijnheer....

De Dood:
Wacht rustig tot de morgen daagt,
Gij zult eens zien hoe alles slaagt.
Daar op geef ik mijn eerewoord!

Diego:
Accoord, mijnheer, accoord, accoord!

De Dood:
Tot weerziens dus, houd goeden moed!

Diego:
Gegroet mijnheer, gegroet, gegroet!

II.

De Dood:

(laat een gerekt gebrul hooren)

Ha-hi! Ha-hi! Ha-hi! Ha-hi!

D i e g o :

(wanhopig heen en weer rennend)

De moord is vreeslijk aan den gang!
Ik word waarachtig zelf nog bang.
De Dood gaat rond en maait en maait
Wat Deugd en Liefde heeft gezaaid.

Don Tomas' dochter ligt vermoord....
De vreugd' van Raphaël is verstoord....
Een ander rouwt om vrouw of zoon....
Zóó lijkt de roem mij weinig schoon!

Ik, die den Dood als helper nam,
Omdat hij juist mijn pad op kwam,
Hoe krijg ik hem hier weer vandaan,
Voor wiens beleid ik mij wat schaam?

E e n g e e s t :

(gesouffleerd door Hilario)

Ik breng u raad, mijn arme man,
Hoe men den Dood goed vangen kan.
Het lukt u met het grootst gemak:
Leg zout hem op zijn schedeldak!

Hij valt dan dadelijk in elkaar:
Zijn kaak beeft twee seconden maar.
Bind hem de handen op de rug
En stuur hem naar den Duivel t'rug.

D i e g o :
Die dit zei, is een wijze geest.
Jammer maar, dat ie er is geweest!

(strooit Homero zout op 't hoofd. Homero valt onder hevig Brrrr-Brrrr-geroep ineen en vlucht weg).

III

D i e g o :
Zie thans het moordbedrijf gestaakt -
Aan 't moorden is een eind gemaakt,
De Dood verjaagd uit Alcala!
Wijs zijn we weer, na schand en schâa.

Het leven lokt, het leven lacht,
De wijn hergeve ons vreugd en kracht.

De levensduur is ongemeten
- Er is geen Dood meer, moet je weten. -

Wees man en minzaam met de vrouwen.
Vergeet vooral niet ze te trouwen;
Nu niemand sterft in Alcala,
Wordt ieder over-grootpapa!
Hoera!
Hoera!
Hoera!
Hoera!

(Alles stort zich uitgelaten in elkaars armen. De muziek speelt een wilden Spaanschen dans en het scherm valt over den tourbillon).

EINDE

Sept. '21-Sept. '22.